ԻԱ՛ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5741 6/19 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1904 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 12 ՇԵՎՎԱԼ 1322 ԻԱ՛ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5741

درعلیه ده غلطه ده ﴿ آرولق ﴾ غزته سی اداره خانه سی

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղր
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՋՐԻՆԵՐԸ

Մեր դպրոցականներու չորքին մէջ, ամէն տունէն ու ամէն տեղ, պիտի հանդիպիք խեղճ ու կրակ վրայ-գլխով ու աղտոտ թոթուած տղոցներու, որոնք ոչնչի կը զարնեն։

Առաջին նայուածքով ու թերեւս մասամբ խորհելով, պիտի հետեւցնէք որ բաղդին անժառանգներն են անոնք, աղքատները, կարօտները, զորս պաշտօնական մարմինները ձրի անունով կը ճանչնան...։

Երեւոյթներէն խաբուիլը, մեր բարոյական պակասութիւնը եղած է, շատոնց ի վեր, ու շատ ինչ սխալումներու ենթակայ, եւ անիրաւութեանց պատճառ եղած ենք։

Դպրոցական վարիչ մարմինի մը, օրին մէկը, խեղճ ու կրակ հագուած կին մը կը ներկայանայ, զաւկին ձեռքէն բռնած. անոնց տեսքը արդէն քեզ պատրաստած է. կը հաւատաս բոլոր ըսածներուն, կը կարեկցիս, թերեւս իսկ լաս, իր դժբաղդութիւնը ողբացող այդ կնոջ հետ, ու զաւակը ձրի կ'ընդունուի. թոշակ չի պահանջուիր. դպրոցական պիտոյքներ կը տրուին, վերջապէս, ինչ որ պէտք է ընել, աղքատի մը, անժառանգի մը...։

Ժամանակ կ'անցնի, ու նոյնիսկ, այդ ձրին, օր մըն ալ, ուրիշ պզտիկի մը ձեռքէն բռնած կուգայ դպրոց. եղբայրը կամ քոյրն է, ու առանց ձեւակերպութեան կ'արձանագրուի, որ կը սկսի վայելել այն իրաւունքները, զորս եղբայրը, իր ձրիի, աղքատի, կարօտի հանգամանքովը կը վայելէ...

Տնտեսէն սկսելով մինչեւ տնօրէն ու հոգաբարձու, հաւատացէք որ դժուար կացութեան մը մէջ կը գտնուին. ծուռ նայիլ մը, պզտիկ յանդիմանութիւն մը, բարկութեան շարժում մը, մինչ տարբեր մեկնութիւններու առիթ կ'ըլլան, ու մինչ մէկը կը գտնուի, որ այդ անիրաւուած աղքատին պաշտպան կը հանդիսանայ...։

Ու կամաց կամաց, այդ խեղճուկ եւ վիզը ծուռ ներկայացող աղքատը, ձրին, կը սկսի ուրիշ ընթացք մը բռնել. գրեթէ կը ստիպէ, կը պահանջէ, ու մինչ ձայն կը բարձրացնէ, երբ իր մէկ ուզածը չըլլար, կամ զրկուած կը զգայ ինքզինքը։

Բայց, այս խեղճուկ ու վիզը ծուռ ներկայացողները, եթէ պաշտօնական մարմինները, քննութենէ մը անցընէին, հետաքրքրուէին անոնց իսկութիւնները, ինչե՛րու տակէ պիտի գտնուէին...։

Հո՛ս խմող մըն է որ տանը գինիները պահ կուտայ, ու զաւկները բեռ կ'ընէ դպրոցին, անդին ծոյլ մըն է որ քաղքերուած զաւկներուն եղած ձեռներէցութենէն՝ անհոգ կ'անցընէ օրերը սրճարաններու մէջ, ու միւսը, խաղամոլ մը, որ ունեցածը, վաստկածը բախտին կամ թուղթին կը նուիրէ...։

Ու այսպէսով է որ առաջ եկած է այն դասակարգը որ տղաքները ձրի կը ղրկէ դպրոց, անոնց պիտոյքները չի հոգար, ու մուրացկանութիւնը իրեն արհեստ կ'ընէ, քանի որ շա՛տ են բարեմիտները, որոնք կոկորդիլոսի արցունքներէ կը խաբուին, եւ արուեստական խեղճ ու կրակ վրայ-գլուխէ մը կը յուզուին։

Բայց եթէ բովանդակ չարիքը ասոր մէջ ըլլար, հաւատացէք որ չպիտի անդրադառնայի. պէտք է մտածել որ այս սուտ-աղքատները, այս մարդկային ընկերութեան բորոտները, ուրիշներու, իսկապէս օգնութեան կարօտներու իրաւունքը կը կապտեն։

Անոնք որ դժբաղդութիւնը ունեցած են նիւթական շատ խեղճ պայմաններու մէջ գտնուելու, գերազանց հարստութիւն մը ունին «ես»ին զգացումներուն տեսակէտէն. իրապէս աղքատ մը, վստահ եղէք, չպիտի թողուր տղուն վրան գլուխը պատառ-բզիկ, անոր մաքրութեանը հոգ պիտի տանէր. կարկատուն բայց կոկիկ պիտի հագցնէր, ու ընա՛ւ, բայց ընա՛ւ, չպիտի զիջանէր երթալ լալու, հաց մուրալու։

Ու մինչ ինք իր մէջ ամփոփուած, իր ուժերուն, իր կարողութիւններուն միայն վստահացած պիտի աշխատէր. յաջողիլը բաղդի խնդիր...։

Ահա ատոնք են որ իրաւունք ունին օգնութեան. ատոնց պէտք է առհասարակ նպաստներ։

Բայց ո՞ր դպրոցական մարմինին միտքէն անցած են այս բաները. այսչա՛փ տարի է դպրոցներու մէջ եմ, մէկ ոտքս ալ գրեթէ գերեզմանն է, ու երբեք չեմ հանդիպած իսկապէս աղքատի մը, կարօտի մը, որ օգնութիւն գտնէր։

Մակաբոյծներ, անտերներ, օգուտ քաղած են, ուրիշներու բարեմասնութիւնը չարաշահած են, ու անդին երեսի վրայ ձգուած են կարօտներ, որոնք սակայն մուրալու, լալու, կոկորդիլոսի արցունք թափելու կարողութիւնը ունեցած չեն։

Թաղական կամ Հոգաբարձու, դպրոցին մէջ ձրիներ ունենալու գոհունակութիւնը վայելելու համար, շա՛տ պարտականութիւններ ունին, որչափ ատեն որ առանց երեւոյթներէ խաբուելով ծոյլերը, խաղամոլները եւ խմողները քաջալերեն, երեսի վրայ ձգելով իսկապէս կարօտները, կրկնակի պատասխանատուութիւն մը պիտի ունենան։

Նախ, առհասարակ, յատկացուած դրամները իրենց նպատակին յատկացուած չեն ըլլար, և յետոյ, իրենց այդ սխալովը, դատապարտելի սխալովը սակայն, թշուառութիւններու պատճառ եղած կ'ըլլան։

ԱԼԵՒՈՐ ՈՒՍՈՒՑԻՉ ՄԸ

ՄՈՒՐԱՑԻԿՆԵՐՈՒ ՊԱՏԿԵՐԸ

(«ՔՕՏԱՔ»ՈՎ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՈՒԱԾ)

Հրապարակներու վրայ, կեանքոտ փողոցներու անկիւնները, կամուրջներու եզերքները, կոյր, կաղ, հիւանդոտ, խեղանդամ մուրացիկներ կը շրջին մի՛շտ, շարունակ։

Հոն կոյր ու մուրացիկ մը, անխնամ մօրուքով, հին կօշիկներով, թափթփած շորերու մէջ պլլուած, ծառի ճիւղ մը ձեռքին մէջ—իր առաջնորդը—կը մուրա՛յ...

Ի՛նչ. ո՛վ գիտէ թերեւս առանց մը՝ պատառ մը հացի, սեւ հացի համար։

* * *

Ձիւնը կը մաղուի գորշ երկինքէն վար։

Կիսամերկ, բոկոտն, լռիկ մը, պզտիկ—ճակատագրի պէս—ձիւնին տակ դողդոջուն, դալուկ դէմքով, փողոցէ փողոց կը շրջի։

Իրիկուն է։ Ամէն ոք սենեակն է ճարճատուն վառարաններու դէմ։

Ու ձիւն կը տեղա՜յ...

Խեղճ մանուկ—մուրացիկը ձիւնի թեթեւ խաւ մը վրան առած կը ննջէ մուշիկ, մուշիկ...

Ծեր, հիւանդկախ մայրը տղեկին գալուստը կը սպասէ անձկագին...

Տղան երկինքն է, եւ պաղ ձիւնը կը տեղա՜յ...

* * *

Սեւ տախտակ մը վիզը կախուած, վրան սա բառերը կը կարդացուին.—

«Պատուելի Միսաք Անօթեան է, տուէ՛ք։»

Դողդոջուն ձեռքով պնակ մըն է բռնած, ու կը շրջի։ Ամէն անցորդ պիտի կարդայ.—«Պատուելի Միսաք Անօթեան է, տուէ՛ք»։

Ի՛նչ մեծ նախատինք իրեն համար, Աստուած իմ։

Բայց սիրով, համակերպութեամբ մը կը կրէ այդ սեւ տախտակը, ծանր բեռ, հերիք է որ իր երկու սիրասուն զաւակները կրնայ ապրեցնել։

* * *

Օդը տխուր է, երկինք կուլա՜յ։

Անձրեւի ցուրտ կաթիլներու տակ կոյր-մուրացիկ մը կը դողդղա՜յ...

Բերանը գթութիւն հրաւիրող խօսքերու շարք մը ունի... Ու մերթ աչքերուն դժուարու բացուած անկիւններէն արցունքի պզտիկ կաթիլ մը՝ այտերէն վա՛ր անձրեւի վճիտ կաթիլի մը կը խառնուի...

Սեղմուած բերնէն գթութիւն խօսքեր կը թռին...

* * *

Առկայծել ժամը կը հասնի՛ տակաւ։

Սենեակի մը մէջ նորածին տղեկը կը թոթա՛յ։

Հայրը մայրը իրենց շունչովին տաքցնել կ'ուզեն տակաւ պաղած մարմինը նորածինին...

Հովը կը սուլէ ուժգին, Դեկտեմբերի հովը։

Մոմի հոգեւարքի աղօտ լոյսին մէջ երկու փայլուն աչքեր վե՛ր կը բարձրանան. «Տուր զհաց մեր հանապազօրեայ» կրկնելով։

Մոմը կը մա՛րի...

ԱՐԱՄ ԱՅԳՈՒՆԻ

ԿԷՍ-ԿՐՕՆԱԿԱՆ ՄՏԱԾՈՒՄՆԵՐ

ԱՍՏՈՒԱԾ

Աստո՜ւած...մեծ ու հզօր անուն, որուն առջեւ չկայ բան մը որ չխոնարհեցնէ իր գլուխը։ Անսկիզբն ու անվախճան, Ան կայ ու կը մնայ յաւիտեան։ Տիեզերք իր ամբողջութիւնով այս անունին, այս միակ Անհուն մեծութեան առջեւ կ'երկրպագէ։ Չկայ երկիր մը, վայրենի կամ քաղաքակիրթ, որուն մէջ այս անունին կանգնուած բագին մը, տաճար մը չգտնուի. չկայ սիրտ մը՝ որ իր մէջ այս սուրբ անունին համար պաշտամունքի խորշ մը չպահէ. մարդկային բանականութեան վերջին նշանակէտը, վերջին միակ սահմանն է։ Թէեւ յաճախ մարդկային միտքը տգիտութեան ու նախապաշարումի խաւար գիշերին ազդեցութեան տակ կը մոլորի, կը շեղի ճշմարիտ Աստուծոյ պաշտամունքէն, բայց նորէն բացարձակապէս Անկէ կախուած ըլլալուն, անշունչ քարի մը, չոր փայտի մը, եւ կամ ընտանի կենդանիի մը կուտայ այն անունը, ու կուգայ իր տգէտ երկրպագութիւնը մատուցանել անոր առջեւ։ Պաշտելու, երկրպագելու, աղօթելու մեծ մարմաջը չի կրնար իր գոհացումը գտնել առանց այս պաշտելի անունին, Աստուած...։ Ինչ կը զգայ կռապաշտ ծնողքը, երբ իր հոգեհատոր սիրելին իր կուռքին մահացնող թեւերուն մէջ կը նետէ, երբ իբրեւ հոգեւոր պատարագ իր գետ-Աստուծոյն լայն ծոցին մէջ կը ձգէ իր մէկ հատիկը՝ գետամոյն մեռցնելու համար. ի՞նչ կը զգայ հնդիկ Ֆագիրը, երբ անլսելի տանջանքներու կ'ենթարկէ իր մարմինը, Երբ հոգեմաշ վիճակի մը կը մատնէ իր արդէն սպառած անդամները, երբ այրուելու, գանակոծուելու արիաբար կը դիմանայ, առանց ցաւի ազդեցութիւն մը արտայայտելու իր դէմքին վրայ։ Ինչու համար ողջակէզներու ճենճերալից հոտը, ու մինչեւ երկինք բարձրացող ծուխը, ինչո՞ւ համար նուէրներու է՛ն թանկագինը, պատուական իրերու է՛ն մեծարժէքը. այս ամէնը միայն ու միայն պաշտամունքի ներքնաբուխ զգացումը գոհացնելու, երկրպագող հոգիի մը խոստովանողութիւնը լսեցնելու, եւ աստուածահաճոյ ըլլալու Ներքին մեծ փափաքը պսակելու համար եւն.։

Երբ մոլորած միտքեր Աստուծոյ մը գոյութեան, բնական ու ներքին ապացոյցները կը փնտռեն, արդէն տուեալ կը համարուի ատիկա, նոյն իսկ վայրենի կռապաշտի մը քով։ Մարդկութեան մեծ հաւատքն է ան, Աստուծոյ մը համար ունեցած հաւատքը։ Թող ամենք տիեզերքը ինքնալար մեքենայ մըն է ըսելով պնդեն, Թող ուրիշներ նիւթին տան կեանք սահմանելու եւ ինքնին ներգործնականելու կարծեցեալ կարողութիւնները. Թող ուրիշ խումբ մը, մտածողապէս կոյրեր ալ, պատճառ ու արդիւնքի մեծ եւ յաւիտենական ճշմարտութիւնը չտեսնելու չափ կամաւոր կո՛յր գտնուին. Թող մարդիկ իրենց չարութեան մէջ այնչափ առաջ գացած, հակառակ իրենց մէջ խօսող խղճի ձայնին, գիտնալով անգիտանան, գիտնան բայց չուզեն Աստուծոյ գոյութիւնը հաւատալ. Թող շատեր ալ ամբարիշտ փառաբանութիւններու անհիմն ամբարտաւանութիւններուն ապաւինին. բայց բոլոր մարդկութիւնը գիտէ ու կը հաւատայ թէ Աստուծոյ գոյութիւնը, մարդկային սիրտին մէջ արդէն ենթադրուած ճշմարտութիւն մըն է, զայն փաստելը անգամ աւելորդ։

Բայց Աստուծոյ գոյութեան հաւատալ ու Անոր անունին ջերմ պաշտողները ըլլալ՝ միայն սա չէ մարդկութեան տիեզերական մեծ բաղձանքը. մեզի համար բան մը չկայ հաւատալու ու գիտնալու մէջ թէ Աստուած մը կայ մեզմէ հեռու, անհաս ու հզօր. հապա այդ Աստուծոյն հետ կ'ուզենք կապուիլ. կ'ուզենք մօտենալ, Անոր Սրբութեան քղանցքներուն. ահա սա է մեր մեծ բաղձանքը։ Ահա ասոր համար է որ բոլոր կրօնքները միջնորդի ու բարեխօսի մը անհրաժեշտ պէտքը կը տեսնեն Աստուծոյ ու մարդկան միջեւ. պրպտէ՛ բոլոր ազգերու միթաբանական պատմութիւնները, աւանդութիւնները, զրոյցները, պիտի տեսնես հոն թէ, ընդհանուր միտում մը կայ Աստուած մարդացնելու, ու մարդկային մեծագործութիւնները, քաջութիւնները աստուածացնելու. սա է ամէնուն միտումը, ու անկասկած, անոր ճշմարտութիւնը։ Ինչո՞ւ ուրեմն այս բանը։ Սոսկ անո՛ր համար որ մարդկութեան դարաւոր բաղձանքն է Աստուած գտնել ու Անոր մօտենալ։ Ինչո՞ւ Քրիստոնէութեան Յիսուս Քրիստոսի բարեխօսող միջնորդութիւնը կը հայցէ, եթէ չի փափաքիր անով մօտենալ իր Աստուծոյն գահոյքը առջեւ։

Ուրիշ խիստ կարեւոր կէտ մը սա է թէ ո՛չ միայն մարդկութիւնը կ'ենթադրէ Աստուծոյ մը գոյութիւնը, կը տենչայ պաշտել զԱյն, կը բաղձայ Անոր մօտենալ, հապա Աստուածը զոր կը պաշտէ, կ'ուզէ որ ըլլայ սուրբ, ամենակարող, ամենագէտ, արդար, սիրող, ու ասոր համար որչափ խաւարէն դէպ ի լոյս, նախապաշարումէն դէպ ի ճշմարիտ գիտութիւն գայ, ա՛յնչափ աւելի հասկնալի ու փափաքելի կը դառնան իր աստուածային ստորոգելիքները։ Այս ճշմարտութիւնը անհերքելի կը տեսնուի հրէութեան ու քրիստոնէութեան պատմութեան մէջ, թո՛ղունք կռապաշտութեան խաւար խաւարին մէջ մարդերու տգիտութիւնը աստուածային ստորոգելիքներու մասին։ Հրէութեան մէջ եւս՝ իրենց ամբողջապէս յայտնուած չէին անոնք. Մխացող Սինայի որոտումներուն մէջ բնակող, վրէժխնդիր ու իր փառքին համար նախանձախնդիր Աստուած մը գիտէր Հրեան, ու այս աստուածային ներկայացումը մ'ինչեւ աստիճան մը կը տեւէ որչափ առաջ երթանք անցած կռապաշտական դարերու երկարութեան մէջ։

Բայց քրիստոնէութիւնը աւելի աւելի կատարեալ կերպով կրցաւ յայտնել Աստուծոյ անհուն ստորոգելիքները մարդկութեան առջեւ, ու անկէ ի վեր, զարգացող մարդուն միտքին մէջի կարօտը, բաղձանքը դէպ ի այդ անհուն ստորոգելիքները, ու ահա անո՛ր համար մարդը Աստուծոյ հետ հաղորդակցութեան մէջ մտնելով կ'ուզէ աւելի մօտենալ ու նմանիլ Անոր մեծ ստորոգելիքներուն։ Օրինակի համար, Աստուծոյ սրբութեան ստորոգելիքը անհուն տիպար մըն է մեզի համար, ամենամե՛ծ օրինակելի սրբութիւնը՝ որուն հետեւելու, հասնելու, վերանալու համար կը ջանանք մեր բոլոր հոգեկան խանդով ու եռանդով։ Եթէ այս զգացումը չըլլար մեր մէջ՝ ինչո՞ւ պաշտել պիտի ուզէինք սրբութեան Աստուած մը, մեծ ու անհուն։

Աստուա՛ծ, անհուն ստորոգելիքներու միակ տէրը. ինքնաբուխ միակ մեծութիւն, որուն առջեւ որչա՜փ կը խոնարհի, կը նուաստանայ, գետնաքարշ կ'իյնայ խեղճ հոգին։ Աստուա՛ծ, զինք կ'օրհնեն ու Իր փառքը կ'երգեն բոլոր բնութեան ազդեցիկները, արեւները Անոր մեծութիւնը կը պատմեն, լեռները ու անոնց հիմերը Անոր կարողութիւնը, Ովկիանոսը՝ իր իմաստութեան լայնը ցոլացնող վիթխարի հայելին է, երկինքի ջինջ պայծառութիւնը Անոր Սրբութիւնը կը պատկերացնէ, երկինքի թռչունները Անոր սէրը կ'երգեն ու դաշտին շուշանները Անոր խնամքը կը փառեն, վերջապէս բոլոր բնութիւնը մեծ քնարի մը պէս կը թրթռացնէ Անոր փառաբանութեան ներդաշնակ երգը որուն արձագանգը կը լեցնէ բոլոր տիեզերքի անսահման ընդարձակութիւնը, որովհետեւ Երկիր իր բովանդակութիւնովը իրն է, ու Երկինք իր հրաշալիքներովը։

Գիտնալ եւ վստահ ըլլալ թէ այսպէս Սուրբ, մեծ ու ամենակարող Աստուած մը, զիս կը սիրէ՛, ի՛նչ մեծ սփոփարար երջանկութիւն։ Այո՛, գիտեմ որ զուրկ եմ արժանիքէ, գիտեմ որ ներքին ո եւ է արժանիք չունիմ այս շնորհքի առատութիւններուն համար, եւ արդէն ինչ է բոլոր մարդկութեան արժանիքներուն համագումարը — զերօ մը, զոր միայն մեծ միութիւնը կրնայ արժեցընել։ Աստուա՛ծ իմ, կը խոստովանիմ բոլոր Թերութիւններս Քու մեծութեանդ առջեւ, բոլոր տգիտութիւններս Քու իմաստութեանդ առջեւ, բոլոր աղտոտութիւններս Քու Սրբութեանդ առջեւ, բոլոր տկարութիւններս Քու ամենակարողութեանդ առջեւ, ու վերջապէս բոլոր անարժանութիւններս Քու շնորհքներուդ առջեւ։

ԳՐ. Հ. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Պատերազմի դաշտին վրայ.— Զինուորական գործողութիւններ.— Պալթիկի ռուսական նաւաբաժինը.— Մանչուրիոյ ռուսական բանակին վիճակը։

Բարիզ, 14 դեկտ.— Պատերազմի դաշտին երկու մասերուն վրայ ալ կ'երեւայ թէ կատարեալ հանդարտութիւն կը տիրէ։

Պետերպուրկէն կը ծանուցուի թէ Քուրօփաթքին զօրավարը իր երեք զօրաբանակները կազմակերպելէ ետքը՝ այնինքն փետրուարին միայն թշնամութեանց պիտի ձեռնարկէ։ Բորթ-Արթուրէն որ եւ է տեղեկութիւն չկայ։ Պալթիկի ռուսական նաւատորմին գալով, անիկա դեկտ. 13ին Մոսամէտէս ժամանած է՝ արեւմտեան Ափրիկէի Բորթուկէզ սեպհականութեանց մէջ։ Ռոժէսթվէնսքի ծովակալին նաւատորմը նոյնպէս. 16ին Տաքարէն ճամբայ ելած է։ Տաքար 4500 քիլոմէթր հեռու է Մոսամէտէսէն։ Ռուսական նաւերը չորս շաբթէն գացած են 4500 քիլոմէթր տեղ, այսինքն օրական 160 քիլոմէթր։ Ռուսիոյ մէջ կը ծանուցուի թէ Ալեքսիէվ ծովակալը մեծ-ծովակալ պիտի անուանուի։ Ալեքսի մեծ դուքսը որ հիմա կը վարէ այդ պաշտօնը, կայսրութեան Խորհուրդին նախագահ պիտի կարգուի, փոխանակ Միխայիլ մեծ դուքսին, որ իր առողջական վիճակին հետեւանքով չի կրնար վարել նոյն պաշտօնը։ (Թան)։

— Պետերպուրկէն հետեւեալը կը հեռագրեն Թանի.— «Պաշտօնական շրջանակներու մէջ կ'ըսուի թէ պատերազմի լուրերը գէշ են։ Քուրօփաթքին զօրավարը ընդագրեր է թէ անդրբայքալեան երկաթուղին կառախումբերուն վրայ, եթէ մեծ յաւելում չըլլայ, պիտի չկրնայ պարէնաւորել բանակը, որուն համար չի կրնար պատասխանատու ըլլալ ալ եւս։ Որովհետեւ Քուրօփաթքին զօրավարին պահանջածը անիրականալի է, անոր հակառակորդները որոնց թիւը հետզհետէ կ'աւելնայ եւ Ալեքսիէվ ծովակալին վերադարձին ի վեր աւելի կը հաստատուին իրենց կարծիքին մէջ, կ'ըսեն թէ Քուրօփաթքին զօրավարին միակ նպատակն է ազատիլ պատասխանատուութենէ։ Կը յարեն նաեւ թէ կ'ուզէ, եթէ չյաջողի, իր ձախողանքին պատասխանատուութիւնը թողուլ պատերազմական նախարարութեան եւ վարչութեան վրայ»։

ՆԱՒԱՅԻՆ ԿՑՈՐԴՆԵՐԸ

Բորթ-Արթուրի Ֆրանսական ու գերմանական նաւային կցորդներ.— Ճաբոններուն կողմէ սպաննուած։

Լոնտոն, 14 դեկտ.— Ստանտարտ Քոբէնհակէն հետեւեալ հեռագիրը առած է.— «Լոնտոնի մէջ Ռուսիոյ գաղտնի մէկ գործակալը Պետերպուրկի կայս. պալատան հրամանատար Հէսսէ զօրավարին ղրկեց նամակ մը, որուն մէկ օրինակը հաղորդուեցաւ Ստանտարտի թղթակիցին, եւ որուն մէջ սա պատմութիւնը կ'ընէ Բորթ-Արթուրի ֆրանսական ու գերմանական նաւային կցորդներու պատահածին համար.— Օգոստոս 28ին Լոնտոնի ճափոնական դեսպան Հայաշի կոմսը հրաման տուեր՝ անգլիական լրագիրներուն հաղորդելու տեղեկագիր մը՝ ծանուցանող թէ ֆրանսական դրօշ պարզած նաւակ մը փորձած էր փախչիլ Բորթ-Արթուրէն։ Հայաշի կոմսը չհնազանդեցաւ։ Սեպտ. 8ին նորէն հրաման տրուեցաւ Հայաշի կոմսին զեկոյց մը ընելու լրագիրներուն. բայց նորէն չհամակերպեցաւ։ Ռուս գործակալը կը յարէ թէ տեղեակ է իրողութեանց ճշդութեանը՝ ճափոնական պաշտօնագրի մը շնորհիւ։ Նաւակը թէեւ ֆրանսական դրօշ պարզած էր, կ'ըսէ նոյն գործակալը, եւ նշաններ ալ ըրաւ, բայց ճափոնական թորփիլանաւերը կրակ ըրին անոր վրայ։ Երկու Չինացիներ եւ գերմանական նաւային կցորդը սպաննուեցան։ Նաւակը բռնուեցաւ եւ ճափոնական յածանաւի մը մօտ տարուեցաւ։ Ճափոն սպայ մը նաւակը այցելելէ ետքը, յածանաւին հրամանատարը հրամայեց թող տալ այդ նաւակը. յետոյ պատուիրեց թորփիլանաւի մը որ զայն ընկղմէ, թէեւ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (25)

ՊՕԼ ՊԷՐԹՆԷՅ

ՍԻՐՈՒԱԾ ԱՂՋԻԿԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՀՈՎԱՆԻԻՆ ՏԱԿ

Է

ԳԵՐԱԳՈՅՆ ՆՇՈՅԼ

Բայց այս՛... գիրերը գիրերու կը յաջորդէին...

Արդէն երկու, երեք, չորս գիրեր գրուած էին...

Ու վերջինը աւարտելէ առաջ Սօֆի կը գոչէր.

— Բարի՛զ, Բարի՛զ է, այնպէս չէ՞. ի՞նչ ըսել կ'ուզէք...

Այս անգամ հիւանդին աչքը յայտնապէս պատասխանած էր.

— Այո՛։

— Բարիզ... Բարիզն՞ էք... Հոն է որ պարտին տեղեկութիւն հարցնել... ըսէ՛ք ինծի թէ ի՛նչ անուն պէտք է հարցնել...

Եւ ահա կամքի անսահման ջանքով մը, որ ճակատին երակները ուռեցուց, որ իր շնչերակները զարնել տուաւ, Սօֆի կը տեսնէր այս կապտորակ ցանցերին բարձրանալը քունքերու մորթին տակէն, այնքան ճերմակ, այնքան նուրբ մորթին տակէն...

Վերջապէս անծանօթուհին անունը պիտի գիտցուէր. իր երերուն ձեռքը թուղթին կը մօտեցնէր ընդերային սարսափով։

Ահա՛ գրել կը սկսէր — բայց ի՛նչ յոգնութեամբ — գրեթէ անձեւ գիրեր զորս Սօֆի, ոգեւորուած, կը սկսէր հեգել։

— Կ... Ո... Մ... Ս... կո՛մս. լաւ կարդացի, այնպէս չէ՞... Ձեր ամուսինն է... է՛հ, այո՛, կոմս, քանի որ ձեր հագուստներուն վրայ պսակ մը կար։

Ու մինչ սքանչացած, ձեռքին կը նայէր։

— Հ... Ա... Ն... Րի... Հանրի... ա... ը... ալ... մ'հ, Աստուած իմ, ի՛նչ ունիք։

Իր ձեռքէն փախած մատիտը, որ այնքան դժուարու կը բռնէր, անկողնոյն վրայ ինկած էր. Խուլ ձայն մը հանելով՝ հիւանդը սնարին վրայ ինկաւ։

Դէմքը ծիրանեփայլ գոյներ առած էր, որոնք քիչ մը առաջ տժգոյն այտերը գունաւորած էին... անշարժ աչքերը ուռած ակնակապիճներուն մէջ կը թաւալէին... բերանը, օ՜հ, այդ ծամածռուած բերանը, շունչ մը, մահուան հռնդիւն մը արձակող բերանը։

— Սուրբ Կոյս Մարիամ, դարձեալ կաթուած մըն է...

Ու բոլոր ուժով պոռաց.

— Սդանիսլա՛ս, Սդանիսլա՛ս։

Դուրս չէր ելած։

Այս աղաղակներուն վրայ, բոլորովին վրդովուած, բժիշկը սենեակին դուռը կը բանար։

— Բայց ի՛նչ կայ։

Նոյն պահուն, հազիւ հագուած, Էմիլիէն կ'երեւէր։

— Կրա՞կ կայ...

— Ո՛չ... ո՛չ... կը պոռար աղջիկը, վերջն է հիմա... Նորէն կաթուած ունեցաւ։

— Երկրորդ անգամ է սա. գէշ բան, պատասխանեց հանդարտութեամբ, Օլժէքի։

Ու ինչ որ Էմիլիէն մրմնջեց, Սօֆի լսել չուզեց...

Մնաց որ, իրեն ի՛նչ փոյթ այդ պահուն իր քրոջ աղջկան ունեցած չար նպատակները... Սդանիսլաս էր որ կ'աղաչէր, կը պաղատէր։

— Շուտ եկէք, դժբաղդութիւնը կրնայ խոյս տուած ըլլալ. բայց եթէ գիտնայիք...

— Ի՛նչ ուրեմն կ'ըսէր բժիշկը, անոր հետեւելով սանդուխին վրայ, ուրկէ վեր կ'ելլէր իր խեղճ ոտքերուն բոլոր արագութեամբ։

Ճիշդ այն վայրկեանին էր որ բոլոր ուժովը կ'աշխատէր գրել փորձելու...

— Ի՛նչ գրեց։

Բոլորովին շնչասպառ, հազիւ կրցաւ սա ընդհատեալ բառերը ըսել.

— Իր երկիրը... իր անունը...

— Գրե՞ց ատոնք...

— Ա՛հ, քանի մը բառ, բայց սկսած էր... կրցած էր... պիտի կրնայ պէտք եղածին պէս գրել, եթէ անգամ մըն ալ դարմանէք...

— Երկրորդ անգամ... է՛հ, ըսաւ Սդանիսլաս, գլուխը երերցնելով...

Մինչ հիւանդին անկողնին քո՛վ էր, բան մը չըսաւ։ Անծանօթուհին ատեն չէր ունեցած գրել առաջին գիրը իր անուան... Ու հիմա կը տառապէր, մինչ անշարժ, մինչ այլափոխուած այն կծկումէն որ բերնին մէկ կողմը կը ծռէր, ալ կողմը... մինչ մահուան հռնդիւնը դուրս թափելով։

Առանց բառ մը ըսելու, Օլժէքի իր ծրարէն հանեց երակահատը։ Գիշերազգեստին թեւը հանեց, բամպակէ գիշերաշապիկ մը, որ երկար ատենէ ի վեր, ընտիր ժանեակներով զարդարուած պաթիսթին տեղը բռնած էր, չորս տարի առաջ, երբ առաջին անգամ կաթուածը զգետներ էր զինքը...

Ու պաղ անտարբերութեամբը փորձառու բժիշկին, որ անծանօթ մարմնի մը վրայ հակած է, պողպատէ շեղբը խօթեց այդ անկենդան բազուկին մէջ։

Երակահատին հարուածով՝ հազիւ թանձր սեւ արեան կաթիլ մը դուրս ցայտեց։

— Սակայն երակը չկտրեցի, մրմնջեց բժիշկը։

Ու ամրօրէն, մատը վրան դրաւ, ցուցնելով հիւանդին կոպը, ուր անկայուն աչքը կը տատանէր...

Հոն ամէն ինչ աւարտած էր։

Այս միջոցին Սօֆի վարժուած այս կարգի երկար բաներու տեւողութեան, մանանեխ փնտռելու գացած էր։

— Դրէք զանոնք, եթէ ուզէք, ըսաւ Օլժէքի, բայց բոլորովին անօգուտ է. կորսուած է ալ եւս...

— Կորսուա՛ծ է մի...

Այս խօսքը կարենալ ըսելէ առաջ, իր բոլոր ուժը ամփոփելու պէտք ունեցաւ։

(Շարունակելի)

գիտէր թէ ֆրանսական նաւային կցորդը կը գտնուի անոր մէջ. այդ կերպով ուզեց ազատիլ գերման նաւային կցորդին մահուան դէպքին պատճառելիք տաղտուկներէն։

ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

Բլասօ գնդապետին յօդուածները.— Ծովային նախարարութիւնը.— Նոր կարգադրութիւններ։

Բարիզ, 14 դեկտ.— Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ լրագիրները հանդուգն կը պաշտպանեն Բլասօ գնդապետը որ տասնըհինգ օրուան բանտարկութեան դատապարտուեցաւ՝ Նովոյէ Վրեմիայի մէջ Ռուսիոյ ծովային նախարարութեան վրայ յօդուածներ հրատարակած ըլլալուն համար։ Բոլոր շրջանակներու մէջ հետզհետէ կը տրամին նաւային պետերուն դէմ, որոնք այնքան մեղադրուեցան պատերազմը սկսելէն ի վեր։ Ալեքսիէվ ծովակալին մեծ-ծովակալ անուանումը մեծ կարեւորութիւն մը ունի այն բարենորոգումներու տեսակէտով զորս անհրաժեշտ ընծայած է նաւային ներկայ կազմակերպութիւնը։ Այդ պայմաններուն մէջ զօրաւոր նկարագրի տէր մարդ մը պէտք է։ Ալեքսիէվ ծովակալը ամէնէն դժուարին գործն ալ ի գլուխ հանելու կարող է։

—Բեդերսպուրկի մէջ պատերազմի լուրերէն աւելի ներքին նոր կարգադրութեանց կարեւորութիւն կը տրուի։ Ծայրագոյն Արեւելքի պատերազմին պատճառած դառն պարտութիւնները բոլորովին կը նսեմանան, վերոգրեալ կարգադրութեանց առաջ բերած յոյսերուն առջեւ։ Քաղաքապետութեանց պետերը նորէն հրաւիրուեցան՝ ամէնքը միասին ուսումնասիրելու իրենց ծրագիրները, որոնք նախապէս քննուեցան կայսրութեան Խորհուրդին կողմէ։

ՃԱՊՈՆԻ ՄԷՋ

Պատերազմին ելքը.— Ճափոնի ընելիքը.— Թօքիոյի լրագրի մը կարծիքը.— «Պէրի-Պէրի» հիւանդութիւնը ճափոնական բանակին մէջ։

Մարսիլիա, 14 դեկտ. Վերջին թղթատարով առնուած Էքօ տը Ճին լրագիրը կ'արտատպէ ճափոնական Թէյօ լրագրին որ Թօքիոյի քաղաքապետին՝ Պ. Օզաքի-Եուքիօյի օրկանն է, մէկ յօդուածը՝ ռուս-ճափոնական պատերազմի ելքին վրայ։ Թէյօ կ'ըսէ թէ յայտնի է որ Ռուսիա հաշտութիւն պիտի չպահանջէ եւ թէ Ճափոն անհուն պատերազմի մը դժնդակ պատասխանատուութեանը մէջ պիտի մնայ։ Թէյօ կը յարէ.— «Այս պայմաններուն մէջ Ճափոն ինչպէս պիտի կրնայ առաջ տանիլ կացութիւնը։ Անշուշտ այնքան ատեն պիտի չըլլայ՝ հալածելու Ռուսերը մինչեւ Մանչուրիոյ ու Սիպերիոյ խորը. բայց երկու միջոցներ կան Ճափոնի համար, առաջին զոր նախամեծար կը համարինք, այն է, Բորթ-Արթուրը, Լիաօ-Եանը, Մուքտէնը ու Վլատիվոսթօքը գրաւել եւ Ռուսերը Մանչուրիոյ հիւսիսային սահմանէն կողմը նետել ետքը, դիւրաւ պաշտպանելիք կէտեր գտնել եւ 250,000 հոգիով բանակիլ Վերին Եալուի եւ Սպիտակ-Լեռներուն միջակը գտնուած դիրքերուն վրայ։ Այդ զինուորներուն պահեստաւորութիւնը Ճափոնի մէջ գտնուելէն աւելի մեծածախս պիտի չըլլայ, վասն զի Ճափոնի մէջ ժողովուրդը պատերազմի որ եւ է զբաղում չունենալով իր ջանքերը պիտի կեդրոնացնէ՝ հարստութիւնը աւելցնելու համար։ Ճափոնի պաշտպանութեան միակ միջոցն է մէկ ձեռքը սուրին եւ միւսը սուրին վրայ դնել, դրութիւն մը որ միակ գործնականը ու բանաւորն է Ռուսիոյ դէմ։ Երկրորդ միջոցն է օտար պետութեանց միջամտութիւնը առաջ բերել, Չինու չէզոքութիւնը խզել տալով, ինչ որ անագին խառնակութեան մը նշանը պիտի ըլլայ։ Դեղին վտանգին առջեւ երկիւղը պիտի պատէ Եւրոպան եւ անոր բոլոր երկիրները պիտի մղէ ամէն տեսակ զգուշութեանց՝ կասեցնելու համար այդ տեսակ արդիւնքներ ունենալիք պատերազմ մը։ Եթէ ամբողջ աշխարհի մէջ անհնարին տակնուվրայութիւն մը առաջ բերելէ չի վախցուիր, եւ եթէ հաշտութիւն կնքելու համար ուրիշ միջոցներ չկան, այս միջոցը միայն կը մնայ՝ այն է Չինն ալ պատերազմելու մղել։ Բայց ամէն տեսակէտով այդ երկու միջոցներուն առաջինը ամէնէն նախընտրելին է եւ յուսալի է թէ բռնուածը պիտի ըլլայ։»

—Կարգ մը հեռագիրներու նայելով, «պէրի-պէրի» բաւական կորուստ կը պատճառէ Մանչուրիոյ ճափոնական բանակին։ Ինչ է այդ «պէրի-պէրի» հիւանդութիւնը։ Անդամալուծութեան տեսակ մըն է որ Ծայրագոյն Արեւելքի ժողովրդեան մէջ կը ծագի, երբ թարմ ուտելիքներէ զրկուելով բրինձով եւ աղած ձուկով միայն կը սնանին։ Հիւանդութիւնը սկսելուն, վարակուողը գինովի մը ձեւը կ'ունենայ. յետոյ ստորին անդամներուն մէջ սուր ցաւեր կը սկսին, նաեւ անզգայութիւն ցուրտի եւ տաքի դէմ, ախորժակը գրեթէ ոչինչ կ'ըլլայ, բազկերակը կը տկարանայ եւ ծայրայեղ տկարութիւն մը կ'ունենայ։ Վերջապէս հիւանդը կը մեռնի անսնուցումէ եւ տարածուած թունաւորումէ։ Ճափոնական բանակին մէջ այդ հիւանդութեան ճարակումը ցոյց կուտայ թէ սննդառութեան մասին քիչ մը դժուարութիւն կը քաշուի։ Եւրոպայի մէջ միայն 1903 յունիսին այդ հիւանդութիւնը ճարակեցաւ։ Մարսիլիոյ մէջ էր՝ անգլիական Լընօֆ շոգենաւին մէջ, Պոմպէյէն հոն ժամանած. նաւաստիները ամբողջ ուղեւորութեան ատեն բրինձ եւ աղած ձուկ միայն կերած էին։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

Երկու երկիրներուն յարաբերութիւնները.— Ակումբի մը մէջ.— Միքատոյին ուղղուած հեռագիր մը։

Լոնտոն, 14 դեկտ.— Նիւ-Եորքէն հետաքննող կը հեռագրեն.— Երեկ իրիկուն ճափոնցի Ֆուշիմի իշխանն ալ ներկայ գտնուեցաւ Ամերիկեան Ծայրագոյն Արեւելքի Ընկերութեան կողմէ տրուած հացկերոյթին։ Ֆուշիմի իշխանը բաժակ պարպեց նախագահ Պ. Ռուզվէլթի կենացը։ Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Պ. Լումի ըսաւ թէ ճափոնցի իշխանը եւ Մ. Նահանգաց նախագահը օտարականներու պէս չէր որ առաջին ողջոյնները կը փոխանակէին։ Պ. Լումի յարեց թէ անոնց իւրաքանչիւրը միւսին մէջ գտաւ մարդկային բնութեան այն ազնուելի յատկութիւնները որոնք մի միայն մէկ ցեղի եւ մէկ երկրի յատուկ չեն։ Հետեւեալ հեռագիրը ուղղուեցաւ Ճափոնի կայսեր.

«Անդրավուռ պաշտօնէութեանց մէջտեղ բաժակ պարպեցինք կայսեր կենացը։ Այս առթիւ ալ համոզումը յայտնուեցաւ եւ ջերմապէս ընդունուեցաւ թէ Ճափոնի կայսեր բարձր առաքինութիւնները Ծայրագոյն Արեւելքի վերածնութեան ալ պիտի նպաստեն, ինչպէս նպաստած են Ճափոնի վերածնութեան։»

Հացկերոյթին հրաւիրեալները տակաւին չցրուած՝ Ճափոնի կայսեր գերդաստանին անդամներէն մէկին կողմէ նոյն հեռագրին պատասխանը հասաւ, սիրալիր կերպով գրուած։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 18 դեկտ.— Սթանտարտի Թօքիոյի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Շթէօսէլ զօրավարը բանակցութեան մտած է Ճափոններուն հետ, Բորթ-Արթուրի հիւանդանոցներուն պաշտպանութեանը համար, որոնք քանիցս ճափոնական ռումբերէ զարնուած էին։

ԹՕՔԻՕ.— Ճափոնի Խորհրդարանը քննելէ վերջ վաւերացուց պետութեան նախահաշիւը։

ԼՈՆՏՈՆ.— Բիւռօ-Ջէյմսէն կը հեռագրեն թէ Ճափոնները քանդեր են Անչանի ամրոցին բոլոր պատնէշները։ Չէ-Ֆուէն կը հեռագրեն թէ ամսոյս 14էն ի վեր կռիւներ տեղի կ'ունենան, բերդաքաղաքին չուրջ։

ՉԷ-ՖՈՒ.— Բորթ-Արթուրէն հոս հասնող եօթը ռուս զօրքեր կը հաստատեն ռուս մարտանաւերուն քանդումը, բերդաքաղաքին նաւահանգստին մէջ։ Նոյն զօրքերը որոնք շատ մը հետաքրքրական աւելցուցին, երբ հոս հասան սովելու աստիճանին հասած էին քաղցէն։ Այս զօրքերը կ'ըսեն թէ «203 մեթր» բլուրին յարձակման մէջ 12,000 ճափոնցի մեռեր են եւ թէ Շթէօսէլ զօրավարը դեռ երկար ատեն պիտի դիմադրէ։

ՎԻԷՆՆԱ.— Շթէօսէլ զօրավարը երկրորդ անգամ ըլլալով վիրաւորուեցաւ, բայց վէրքը թեթեւ է։

ԲԱՐԻԶ.— Թօքիոյէն կը ծանուցուի թէ Ճափոնի ընդհանուր սպայակոյտը մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնէ Պալթիկի ռուս նաւատորմին դէմ։ Մասնաւոր Բասքարոտ կղզիներուն կարեւոր կէտերը, մեծաքանակ ածուխ ամբարուած է եւ անոնց դիրքերուն վրայ մեծ թնդանօթներ զետեղուած են։ Ռուս նաւատորմին շարժումներուն սպասելու համար դիտարաններ հաստատուած են եւ ծովային կայաններուն վարչութիւնը փոխադրուած եւ մեծ սպաներու յանձնուած է։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Սախարով զօրավարը կը հեռագրէ թէ կամաւոր որսորդ զօրքերը ամսոյս 14ին շատ մօտեցեր են ճափոնական Բաւնթիլով բլուրին եւ սաստիկ կռիւ մը բռնելով, բաւական վնասներ հասցուցեր ու դարձեր են։

ԲԱՐԻԶ.— Հըլի միջադէպին կարգադրութեան միջազգային յանձնաժողովին ամերիկեան անդամը՝ ծովակալ Տէվիս վաղը Բարիզ կը սպասուի։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Հռչակաւոր վիպագիր կոմս Լէօն Թոլսթոյի որդին Անդրէ Թոլսթոյ, որ իբր կամաւոր կը գտնուի Մանչուրիոյ 6 դ. զօրաբանակին հրամանատարին քով, Ս. Գէորգայ պատուանշանը ստացաւ իր քաջարի ընթացքներուն պատճառաւ։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Հըլի միջադէպին կարգադրման համար կազմուած իրաւարար յանձնաժողովին ռուս պատուիրակը, դեր-ծովակալ Քազնաքով, իր խորհրդականներուն, ինչպէս նաեւ չորս սպաներու հետ, որոնք վկաներն են միջադէպին, այս իրիկուն Բարիզ պիտի երթայ։

ԲԱՐԻԶ.— Նախագահ Լուպէ երկուշաբթի օր պիտի ընդունի Հըլի միջադէպին յանձնաժողովին անդամները, որոնք ապա պիտի այցելեն արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէի. յետոյ պիտի գումարուին արտաքին գործոց պաշտօնատան մէջ՝ հինգերորդ իրաւարարին ընտրութիւնը կատարելու համար։ Կը կարծուի թէ աւստրիահունգարացի դեր-ծովակալ Սփաուն պիտի ընտրուի։

ՊԵՇԹԱ.— Ֆրանց Եօզէֆ կայսրը յառաջիկայ ամսոյ առաջին օրերուն հոս պիտի հասնի, Խորհրդարանի ներկայ նստաշրջանի հանդիսաւոր փակումը կատարելու համար։

ՔՈՊԷՆՀԱԿ.— Հաւաստի աղբիւրէ բացարձակապէս անհիմն կը նկատուի Տէյլի Մէյլի այն լուրը թէ Ֆրանց Եօզէֆ կայսրը, ինչպէս նաեւ ուրիշ վեհապետներ հոս պիտի գան, Տանըմարքայի թագաւորին այցելութիւն տալու։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 18 դեկտ.—Մուքտէնէն հետաքննող կը հեռագրեն «Սէնթրըլ Նիւզ»ի. Ռուսական աջ բանակին պատկանող քանի մը զօրախումբեր որոնք յարձակողական շարժում մը կը կազմէին Նուքիա-Զաւանկի արեւելեան կողմը, բազմաթիւ ճափոնական զինուորներու հանդիպեր են որոնց հետ նաեւ կը գտնուէին թնդանօթաձիգներ։ Ռուսական զօրախումբերը հարկադրուեր են իրենց դիրքերը քաշուիլ։ Ռուսական կորուստը քիչ է։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Սախարով զօրավարը կը հեռագրէ Ռուսիոյ ընդհանուր սպայակոյտին թէ դեկտ. 15ին ճափոնական երեք հազար զինուորներ Շաւանչանի հարաւային արեւմտեան կողմը յարձակեր են ռուսական բազմաթիւ զօրախումբի մը վրայ որ յարձակողական շարժում մը կը կատարէր Ճափոններուն դէմ։ Բուռն ճակատամարտ մը ետքը Ռուսերը ուղղակի դէպ ի Մուքտէն քաշուեր են։ Սախարով զօրավարը կը յարէ թէ երկու կողմի կորուստն ալ խիստ կարեւոր է։

ԼՈՆՏՈՆ.— Սէուլէն կը հեռագրեն թէ Գորէայի հիւսիսային կողմը մեծ յուզում կը տիրէ։ Ճափոնական հազար երկու հարիւր զինուորներ ամրացած են Վիճուն։

ՎԻԷՆՆԱ.— Ճափոնները բազմաթիւ թորփիլ արձակեր են ռուսական Սեւաստոպոլ զրահաւորին դէմ, որ Բորթ-Արթուրի արտաքին նաւահանգիստը եղած է։

ԼՈՆՏՈՆ.— Դեկտ. 14էն ի վեր նորէն ճակատամարտներ կատարուած են Բորթ-Արթուրի չուրջը, սակայն մանրամասն տեղեկութիւն առնել կարելի չէ եղած։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ռուսական երրորդ նաւատորմին հրամանատար կարգուեցաւ Պիրիլէվ ծովակալը։ Այդ նաւատորմը, ինչպէս յայտնի է, պիտի միանայ Ռօժէսթվէնսքի ծովակալին նաւատորմին։

ՎԻԷՆՆԱ.— Հունգարիոյ նախարարապետ Թիցա կոմսին խնդրանքով, Ֆրանց Եօզէֆ կայսրը հրամայեց լուծել Հունգարիոյ Խորհրդարանը։

ՊԵՐԼԻՆ.— Սէն-Ժան միաբանութեան այն կրօնաւորները որոնք ռուսական բանակին մէջ վիրաւորներ կը դարմանեն, ձմեռը սկսած ըլլալուն համար իրենց տեղերը դարձեր են։

ԼՈՆՏՈՆ.— Տանըմարքայի կառավարութիւնը նկատելով որ Տանըմարքայի շոգենաւային ընկերութիւնները կը վնասուին գերման ընկերութեանց մրցումէն, որոշեց նպաստ մը յատկացնել Տանըմարքայի ընկերութեանց։

ԲԱՐԻԶ.— Բեդերսպուրկէն կը ծանուցուի թէ Բորթ Արթուրի հրամանատար Շթէօսէլ զօրավարը կը հեռագրէ թէ թեթեւապէս վիրաւորուած է վերջին կռիւներուն միջոցին։ Զօրավարը կ'ըսէ նաեւ թէ մեծաքանակ պաշար ալ եկած է քաղաքը։

—Մուքտէնէն հեռագիրներ կը հաստատեն թէ ճափոնական բանակէն զօրասիւն մը կը յառաջանայ ռուսական աջ թեւին դէմ։

— Բերլինի կառավարութիւնը կը հերքէ ճափոնական աղբիւրէ ելլած այն լուրը թէ, Բերլին մօտերս հոս կը կանչէ արտասահմանի մէջ իր ունեցած բոլոր ներկայացուցիչները։

— Թօքիոյէն մասնաւոր հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Բորթ Արթուրի առջեւ պաշարող բանակին կրկնակի անյաջողութիւններէն, ցուրտ առաջ եկած մեծամեծ կորուստներէն եւ ռուս պաշտպանողաց անդրդուելի ընդդիմութենէն յուսահատուեր են եղեր Ճափոնները և թէ պաշարողները այժմ չունին նոյն եռանդը, որով վառուած էին ժամանակին։

— Անկախ ազգայնական երեսփոխան Պ. Սիվըթոնի տեղ, Երեսփ. Ժողովոյ իբր անդամ թեկնածու կը համարուի գնդապետ Մառշան։

ՄԱՏՐԻՏ.— Սպանիոյ մէջ ընդհանրապէս դէշ ընդունելութիւն գտաւ նոր նախարարութիւնը։

ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Դժբաղդական տեսարաններ Երեսփ. Ժողովին մէջ.— Անօրինակ միջադէպեր.— Դաշն քաշուած երեսփոխաններ.— Կոմս Թիցայի յայտարարութիւնները։

Պեշթա, 14 դեկտ.— Հունգարիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ անօրինակ միջադէպեր պատահեցան, որոնց միջոցին բոլորովին խանգարուեցաւ նիստը եւ խորհրդարանական շէնքին կարասիները աւերուեցան։ Քանի մը ժամ առաջ ծայրայեղ տարրերէն յետոյ կէսօրէն վերջ, ընդդիմադիրները մտան պարպել ժողովասրահը, ուր խառնափնթոր դիզուած էին բազկաթոռներ, ատենապետի ատեանին վրայ վիճակի մէջ։ Ընդդիմադիրներն ալ պետերը չմտան սեղանին, ծածկուած ծայրայեղ տարրերուն, բացի Պառոն Պանֆի, նախկին նախարարապետ. Փեշտին մէջ բարեկարգութիւնը լրջօրէն չխանգարուեցաւ եւ է մեզ։ Կոմս Թիցա դատ բացած է յանցաւորներուն դէմ՝ Պետութեան պատկանող ստացուածքներ աւերած ու հանրային պաշտօնատարներու վրայ բռնութիւն բանեցուցած ըլլալնուն համար։ Կոմս Թիցա չ'ընկճուիր ընդդիմադիր կուսակցութեան բուռն տարրերուն առջեւ. ընդհակառակը նոր կերպով առաջնորդած է։ Այսօր նիստի հրաւիրուած էր ժողովը, բայց կարելի չեղաւ գումարել։ Ազատական կուսակցութեան անդամները որոշած են կոմս Թիցայի աջակցիլ եւ ի հարկին, բռնի ուժով արգիլել երեսփոխաններու կրկնուելը։ Երէկ ազատական Ակումբին մէջ տեղի ունեցած գումարման մը առթին կոմս Թիցա բացատրեց իր մտադրութիւնները։ Ցանցառ երեսփոխաններուն դէմ դատ բացած ըլլալը յայտնելէ յետոյ, յարեց.— «Տէրութիւնը տեղի չպիտի տայ նմանօրինակ ծայրայեղութեանց առջեւ։ Այն պարագային երբ անկարելի ըլլայ նիստ գումարել, խաղաղ կերպ մը պիտի ուղղուի ազգին։ Բայց պէտք չէ հաւատալ ընծայել թէ պիտի կարենան շարունակաբար արգիլել ժողովին նիստերը, մեղապարտ տարրերու միջոցաւ։ Եթէ երբեք կրկնուին անոնք, աւելի ազդեցիկ միջոցներու գործադրութիւնը անհրաժեշտ պիտի դառնայ։ Կը յուսամ թէ կուսակցութեան մէջ ոչ ոք պիտի ընկրկի այդպիսի դժնդակ հարկի մը առջեւ, այն օրը երբ պէտք ըլլայ։» Այս յայտարարութիւնները խանդավառ ծափերով ընդունուեցան ազատական մեծամասնութեան կողմէ։ Նախարարական երեսփոխանները խոստացան իրենց բովանդակ կերպով աջակցիլ։

ԱՆԳԼԻԱ

Պահպանողական ընտրելի մը.— Սքանչելի գաղափար մը.— Կրկնակ գլխատում։

Լոնտոն 14 դեկտ.— Պ. Տովիսըն Տալծիէլ պահպանողական ընտրելի որոշուեցաւ Պրէյթըն (Լոնտոն) ընտրական շրջանակէն։ Տ'որն-կալ ըլլալով ընտրող մասնախումբին, անգլօ-ֆրանսական համաձայնութեան եւ անոր հեղինակներուն դրուատիքը ըրաւ։

— Պ. Բրիտըն, Սթանտարտը ծախու առնելուն առթիւ, նոր եւ սքանչելի գաղափար մը յղացած է, որ լաւագոյն ընդունելութիւն մը կը գտնէ անգլիական հասարակութեան կողմէ։ Իր բոլոր հարուստ ընթերցողներէն խնդրած է որ նոր տարիի եւ ծնունդեան երկու շաբաթներուն՝ իրենց քով առնեն Լոնտոնցի երկու աղքատիկ տղաք։ Այդ փոքրիկ հրաւիրեալները, գլխէն մինչեւ ոտքերնին, նոր հագուած եւ թէօվ 150 հատ պիտի ըլլան այս տարի։ Կը յուսացուի որ այս գեղեցիկ սովորութիւնը հետզհետէ ալ աւելի ծաւալ գտնէ։

—Երէկ կրկնակ մահու պատիժ գործադրուեցաւ Լոնտոնի մէջ, Կոխուէլներէն Օր. Ֆարմըրի սպանիչները։ Երկար ատենէ ի վեր նմանօրինակ դէպք մը չէր պատահած։ Կենաց շնորհումը մերժուեցաւ դատապարտեալներուն, իրենց անցեալին համար։ Բէնթօնվիլ բանտին մէջ կախուեցան երկու մարդասպանները։

ՁԱՐԹՆՈՒՄ ՄԸ

Բարոյական զարթնում մը Կալլէսի երկրին մէջ.— Քարոզչի մը խօսքերուն հետեւանքը։

Լոնտոն, 14 դեկտ.—Բոլոր լրագիրները երկու օրէն կը զբաղին Կալլէսի երկրին մէջ առաջ եկած փոփոխութեամբ մը զոր «զարթնում» կը կոչեն։ Ընկերական ու բարոյական հզօր յեղաշրջում մըն է ասիկա. զոր առաջ բերած են Իվան Ռօպերթս կոչուած հանքագործի մը քարոզութիւնները, Կալլէսի հարաւային կողմի քաղաքներուն մէջ արճնատները եւ գինետուները կործանման վրայ են։ Գինետուները պարապ են։ Պահականոցները երկու երեք անգամ նուազ գինով կը տարուին։ Հարկ եղած է փակել կարգ մը թատրոններ։ Նոյն իսկ Ֆութպոլի խաղերը ընդհատուած են, խաղացող չգտնուելուն համար։ Փրկութեան Բանակի հետեւողներ Կալլէս գացին՝ այդ շարժման օգնելու համար։ Անկլիքան Եկեղեցին ալ կը քաջալերէ զայն։ Այս երեւոյթը կարելի է բաղդատել կրօնական բարեկարգութեանց առաջին ժամանակներուն։ Այս շարժման յաջողութիւնը պէտք է մասամբ վերագրել Կալլէսցիներու դիւրայոյզ նկարագրին եւ այդ ճարտարագործական միջավայրերուն կղզիացած դիրքին։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Տօմարտի եւ տարրերու ընդհանուր վարչութեան Տնօրէն անուանուեցաւ օգնականը՝ Շիւքրի էֆ.։

— Նաւալ խուքի օսմ. հիւպատոս անուանուեցաւ Բ. Դրան խորհրդականներու սենեակին օգնականներէն Պէհիր պէյ։

— Այտընի նահանգին Սալիհլիի գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Պայընտըրի գայմագամ Րէֆէթ պէյ, որուն յաջորդեց Սալիհլիի գայմագամ Պիւրհանէտտին պէյ։

— Սըլիւրիի սանճագ տրուեցաւ Խոյ րէգպալի գայմագամ Ահմէտ Հիլմի պէյի։

— Առաջին կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Պաւարայի նահանգին կուսակալի օգնական Տահիր էֆ.ի։ Առաջին կարգի Մէճիտիէ՝ կայս. Թիկնապահ եւ հեծելազօրքի միրլիվա Րիզա փաշայի։ Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Սպարապետ Դրան ընդհանուր դատախազի օգնական՝ Միրլիվա Ֆազըլ փաշայի։ Առաջին կարգի Մէճիտիէ՝ Անատոլուի երկաթուղիին Ընկերութեան պաշտօնեաներէն Գոնիայի չինութեանց Տնօրէն Պ. Մանքէնչէն Էնքսաթի եւ երկրորդ կարգի՝ Ֆրանքֆորթի չինութեանց Ընկերութեան Տնօրէն Պ. Ռիզէ Օթոյի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Պետական Խորհուրդին ելմտական ճիւղին առաջին օգնական Իպրահիմ պէյի եւ Հալէպի իտալական հիւպատոս Պ. Ասոլֆօ Սոլայի։

—Երկրորդ կարգի Շէֆագաթ՝ կայս. Պալատան թարգմաններէն Անճելօ պէյի կնոջ՝ Տիկին Էմմա Սքոնցիանի։

—Լիաքաթի ոսկի շքանշան՝ Պետական Խորհուրդին ելմտական ճիւղին անդամ Հաֆըզ Ֆէհմի էֆ.ի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՃԵՇՆՈՒՄ.— «Երէկ իրիկուն, կիրակի, հացկերոյթ մը տրուեցաւ Գերմանիոյ դեսպան Պարոն Մարշալ ֆոն Պիպէրշթայնի։ Այդ հացկերոյթին ներկայ գտնուելու պատիւը ունեցան Մեծ-Եպարքոսը, դատական նախարարը, Սպարապետը, Պետական Խորհուրդին նախագահը, արտաքին, ներքին եւ ծովային գործոց նախարարները, Թնդանօթարանի վերատեսուչը, ելմտական, Էվգաֆի, Ա. ուսումնական եւ հանրօգուտ շինութեանց եւ կրթական նախարարները, արքունական խորհրդականը, անտառներու, հանքերու եւ երկրագործական նախարարը, վերջերս Կ. Պոլիս եկած գերմանական Շթոշ մարզարան-նաւուն հրամանատարը եւ սպաները, դեսպանատան պաշտօնեաները, պալատական պաշտօնատարներ, օսմ. ծառայութեան մէջ գտնուող գերմանացի անձնաւորութիւններ, Հանրային Պարտքի Վարչութեան մէջ գերման պատուիրակ Պ. Թէսթա, Անատոլուի երկաթուղիի ընդհանուր Տնօրէն Պ. Գանիէբ եւ Տնօրէն Պ. Հիւկնին եւ այլք։ Միւզիք։ Շթոշ մարզարան-նաւուն նաւային աշակերտներն ալ ուրիշ սրահի մը մէջ ճաշեցին։ Կայս. հացկերոյթէն ետքը նոյն նաւին հրամանատարը երախտագիտութիւն մատոյց կայս. այն շնորհներուն համար որոնց արժանացան սպաները, աշակերտները եւ նաւաստիները Կ. Պոլիս գտնուած ատեննին։ Նաեւ այսօր Կ. Պոլսէն մեկնելուն առթիւ հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց յառաջ Կայս. Գահոյից։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ դեսպանին ի պատիւ, ինչպէս կ'երեւայ Պաշտօնական Ջէրիտէն, երէկ գիշեր հացկերոյթ մը տրուեցաւ Կայս. Պալատան մէջ։ Շթոշ մարզարան-նաւուն հրամանատարը, սպաները եւ նաւային սպաները, երէկ իրիկուն, շոգենաւակներով ցամաք ելան Տոլմա Պաղչէի քարափը եւ յետոյ պալատական կառքերով գացին Կայս. Պալատ։ Ամէնքն ալ, ինչպէս նաեւ նաւազաւակները կը կրէին Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած պատուանշանները եւ Լիաքաթի արծաթ շքադրամները։

— Ժամը կէսին Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ իր ներկայութեամբը պատուել հացկերոյթի սրահը։ Հացկերոյթին ատեն կայս. նուագածուները եւ Շթոշի նուագածուները Համիտիէ քայլերգը ու գերմանական քայլերգը նուագեցին։ Սեղանին ներկայ գտնուեցան Մեծ-Եպարքոսը, բոլոր նախարարները, պալատական պաշտօնատարներ, Գերմանիոյ դեսպանը ու պաշտօնեաները, օսմ. ծառայութեան մէջ գտնուող գերման պաշտօնատարներ Շթոշի հրամանատարը եւ սպաները, Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդին մէջ գերման պատուիրակ Պ. Թէսթա, Անատոլուի երկաթուղիին ընդհանուր Տնօրէն Պ. Գանիէբ եւ Տնօրէն Պ. Հիւկնին եւայլն։ Նաւային աշակերտները եւ նուագածուներն ալ ուրիշ սրահի մը մէջ կը ճաշէին։

— Հացկերոյթէն ետքը Գերմանիոյ դեսպանը եւ Շթոշի հրամանատարը պատիւ ունեցան Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու եւ արժանացան կայս. մեծարանաց։ Դեսպանը, Շթոշի սպաներուն եւ աշակերտներուն նկատմամբ եղած կայս. շնորհներուն համար երախտագիտութիւն մատոյց յառաջ կայս. Գահոյից։ Ժամ 3ուկէսին դեսպանը եւ Շթոշի հրամանատարը, իրենց հրաժեշտի ողջոյնը մատուցանելով, վերադարձան։

— Շթոշ այս առտու կանուխ մեկնեցաւ Պոլսոյ նաւահանգիստէն։

— Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ չաքըրճըներ եւ ծխախոտ պարգեւել Շթոշի սպաներուն, աշակերտներուն եւ նաւաստիներուն։ Կայս. այդ պարգեւները, երէկ, նոյն նաւը տարուեցան։

— Շթոշի հրամանատարը, երէկ կէսօրին, հրաժեշտի սեղան մը տուաւ հիւրամեծարներուն։

— Շաբաթ իրիկուն Շթոշի մէջ թէյի սեղան մը եւ յետոյ պարահանդէս մը տրուեցաւ։ Ներկայ էին Գերմանիոյ դեսպանը, դեսպանուհին, պաշտօնեաները, օսմ. ծառայութեան մէջ գտնուող գերման պաշտօնատարները, հիւրամեծարները եւ այլն։

— Գերմանիոյ ընդհանուր հիւպատոսը շաբաթ գիշեր սեղան մը տուաւ Շթոշի հրամանատարին եւ սպաներուն։ Ներկայ գտնուեցան նաեւ հիւրամեծարները։

ՀԱՄԻՏԻԷ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ հինգերորդ տարուան վիճակագրութիւնը, 300 լեզուով օրինակ, ղրկուեցաւ եւրոպական բոլոր մայրաքաղաքները, Հնդկաստան, Ճափոն և Ամերիկայի զանազան մեծ քաղաքները։ Այդ վիճակագրութիւնը ամէն կողմ գնահատուելով, շնորհաւորական պատասխաններ ուղղուած են նոյն հիւանդանոցին բժշկապետին։

ՌՈՒՍԻՈՅ Նիկոլա կայսեր անուան տօնախմբութեանը առթիւ Օսմ. պատերազմանաւերը դրօշներով զարդարուեցան եւ կէսօրին թնդանօթ արձակեցին։

ՎԻԷՆՆԱՅԷՆ չորեք օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ Ֆրանց Եօզէֆ կայսրը մասնաւոր ունկնդրութիւն մը շնորհեր է տեղւոյս օսմ. դեսպան Մահմուտ Նէտիմ փաշայի։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.—Ճէնովայի Անսալտօ նաւագործարանին մէջ շինուող եօթը թորփիլանաւակներուն մարմինները, մեքենաները եւ կաթսաները պատրաստուած ըլլալով, թորփիլանաւերը յառաջիկայ յունուարին ծովը պիտի իջեցուին։

—Կայս. Իրատէ մը հրամայուած ըլլալով նաւային բարձրագոյն վարժարանին աշակերտներուն համար մարզարան-նաւ մը շինել տալ, նոյն վարժարանին վերատեսուչ Հիւսնի փաշա, շաբաթ առտու Շթոշ մարզարան-նաւը գնաց եւ այդ նաւուն ամէն կողմերը աչքէ անցուց։

ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ մէջ եւ շրջակաները ել. տրամուայներ բանեցնելու համար մենաշնորհ խնդրուած է հանրօգուտ շինութեանց նախարարութենէն։ Այդ ձեռնարկը եւ յարակից բոլոր դրութիւնները հիմա կը քննուին քաղաքապետութեան Խորհուրդին կողմէ։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարար Նազըֆ փաշա առողջացած ըլլալով, մէկ երկու օրէն պիտի սկսի իր պաշտօնատունը յաճախել։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ եւ հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան պաշտօնեաներուն ծանուցուեցաւ որ ասկէ ետք ամէն օր ժամը 5 ուկէսէն մինչեւ 10 ուկէս իրենց գործին գլուխը գտնուին։

ԱՌԱՋԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Սէլանիկի լրագիրները կ'ըսեն թէ Րումէլիի նահանգաց ընդհանուր քննիչը հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է բոլորովին ջնջելու աւազակներու այն խումբերը որոնք զանազան կողմեր երեւան ելած են եւ կ'աւազակեն։ Ձեռք առնուած բարեկարգական այդ միջոցները ամէն կերպով բաւական են ամէն տեսակ աւազակութիւնները արգիլելու։

ՀԱԼԻՄ ՊԷՅ, Սուրիոյ ու Պէյրութի նահանգաց դատական նախկին քննիչը, որ Կ. Պոլսոյ առեւտրական ծովային դատարանին նախագահ կարգուած էր, շաբաթ օրը իր պաշտօնին ձեռնարկեց։

ԹԷՀՐԱՆԻ օսմ. դեսպանատան խորհրդական Պէհա պէյ որ արձակուրդով Կ. Պոլիս կը գտնուի, մինչեւ մայիսի վերջը հոս պիտի մնայ։

ՍՈՒԼԹԱՆԻԷ վարժարանին չափագիտութեան ուսուցչին կարգուեցաւ հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան ճարտարապետներէն Տնօրէն Եուսուֆ Րագըպ պէյ։

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ կը գրեն թէ անցեալ երեքշաբթի կուսակալը, իրեն հետ ունենալով երեք նահանգաց ոստիկան-զինուորական կազմակերպութեան պաշտօնեայ Փէրիք Տէֆթէրտար փաշան, այցելեց է զօրանոցին մէջ ոստիկան-զինուորներու վարժարանը որ կը գտնուի անգլիացի հազարապետ Պէյնեմ պէյի տեսչութեան եւ հարիւրապետ Համտի պէյի հրամանատարութեանը տակ։ Յետոյ Սլաւոնիա թաղին վարժարանը որ Իտալացի հազարապետ Ռոսոլիի պէյի վարչութեանը եւ հրամանատարութեանը տակ է։ Կուսակալը այդ այցելութեանց պահուն ընդունուած է նահանգին ոստիկան-զինուորներուն հրամանատար Համտի պէյի, Տէֆթէրտար փաշայի, Բարոն Բէրսի պէյի, ոստիկան-զինուորներու վարժարաններուն քննիչ Բրուսիոյ սպայակոյտին հազարապետներէն ֆոն Ալթէն պէյի եւ նոյն վարժարաններու ուսուցիչներուն կողմէ։ Կուսակալը գոհունակութիւն յայտներ է այդ վարժարաններուն քիչ ատենուան մէջ ունեցած յաջողութեանը համար։

ԳԱՐԱՔԷՕՅԻ ԿԱՄՈՒՐՋԸ.— Ծովային նախարարութեան մէջ կազմուած մասնաւոր յանձնաժողովը քննեց եւրոպական զանազան գործարաններու կողմէ ներկայացուցած ծրագիրները՝ Գարաքէօյի կամուրջին վերաշինութեան համար։ Մասնագէտներու մարմին մը, նոր ծրագիր մը պատրաստելով մատոյց ձեռնհաս պաշտօնատարներին։ Այդ ծրագիրը եթէ ընդունուի, շինութեան համար նուազուրդ պիտի կատարուի, որուն պիտի մասնակցին եւրոպական գործարանները։

ՊՈՒԼԿԱՐ կառավարութիւնը որոշեր է աւելցնել կրթական տուրքը եւ աւելցնել ըմպելիներու եւ լուցկիներու մաքսերը։

ՅՈՒՆԱՐԷՆ Քոնսթանթինուբոլիս լրագիրը, այսօր, կը թեւակոխէ իր հաստատման 39րդ շրջանը։

ՊԷՐՆԻ միջազգային հեռագրական դիւանը իր հրատարակելիք վիճակագրութեան մէջ պիտի նշանակէ բոլոր երկիրներու մէջ հեռագրական յատուկ կանոնները։ Օսմ. երկիրներու կանոններն ալ ամփոփելու համար, յանձնաժողով մը կազմուեցաւ Թղթատարական ընդհանուր Տնօրէն Ֆահրի պէյի նախագահութեամբ։ Անդամներն են Բերայի հեռագրական տնօրէն Ա. Թեւֆիք էֆ., հեռագրական ու թղթատարական վերատեսուչներէն օտար թղթակցութեանց դիւանին Տնօրէն Մելքոն էֆ., օտար հաշուակալութեանց Տնօրէն Ենքուպեան էֆ. եւ իրաւագէտ խորհրդականներու դիւանին Տնօրէն Հաֆըզ էֆ.։

ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ՏՐԻՊՈԼԻՍՈՅ մէջ Օսմ. Պանքային կողմէ հաստատուած ճիւղին բացումը կատարուեր է մեծ հանդէսով։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ դեսպանը երէկ գիշեր սեղան մը տուաւ, որուն ներկայ գտնուեցան միւս դեսպաններէն ոմանք։

ԴԱՀԻՐԷԷՆ կը գրեն թէ Ռէֆօրմ լրագրին տպարանէն հրդեհ ծագելով կազմատունը եւ գրաշարներու յարկը այրեր են. նաեւ բոլոր տառերը հալեր են։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ.— Զինուորական բժիշկ դեր-հազարապետ Պէսիմ Մէհմէտ էֆ. ծրագիր մը մատուցանելով ձեռնհաս պաշտօնատարներին, առաջարկեց թաղապետական սայլերու կողմէ փողոցներէն հաւաքուած պաղի կեղտերը եւ բանջարեղէնի տերեւները որ ծով կը թափուին յարմար տեղեր պահել, աղբ վերածել եւ վաճառել, որով թէ՛ արտերը եւ այլն պիտի օգտուին եւ թէ թաղապետական հասոյթներն պիտի աւելնան։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ վարչութիւնը խնդրեց հանրօգուտ շինութեանց նախարարութենէն հարկ եղած տեղերը գրել, որպէս զի թղթատար խուզեր շոգենաւերը չոր եզերքներէն չանցնին, վասն զի կրնայ ըլլալ որ արկած մը պատահի։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ հանդիսաւոր Ս. պատարագ մատոյց Եէնի-գաբուի Ս. Թադէոս և Բարթողիմէոս եկեղեցւոյն մէջ, նոյն եկեղեցւոյն տօնախմբութեանը առթիւ։ Ն. Ամենապատուութիւնը գեղեցիկ քարոզ մը խօսեցաւ եւ ծանրացաւ առաքեալներուն քարոզութեանը վրայ։ «Եկեղեցին ի Քրիստոսէ հիմնուած է եւ առաքեալք զայն ընդարձակած ու տարածած են։ Շատեր օտարասիրութեամբ եւ օտար եկեղեցեաց վկայութեան յարելով չուզեցին ճանչնալ Հայ. Եկեղեցւոյ առաքելականութիւնը եւ մեր Եկեղեցիի հիմնադիրը ճանչցան Գրիգոր Լուսաւորիչը. աւելորդ է ըսել մըն էր, զի մեր եկեղեցին հիմնուած է Թադէոս եւ Բարթողիմէոս առաքելոց ձեռքով եւ առաջին անգամ քարոզուած քրիստոնէութիւնը՝ հայաբնակ կեդրոններու մէջ, եւ ասիկա ոչ միայն մեր հասարակաց աւանդութիւնները կը պատմեն, այլ եւ օտար պատմիչներ կը հաստատեն։ Արտազու վանքին մէջ գտնուած Թադէոսի եւ Աղբակայ մէջ գտնուած Բարթողիմէոսի գերեզմանները ալ վկաներ են մեր Եկեղեցւոյ առաքելականութեանը։ Ու նաեւ պարծանաց արժանի է Հայ. Եկեղեցին, զի Բարթողիմէոս առաքեալ՝ որ Քրիստոնէութիւնը տարածեց Հայոց մէջ Փիլիպպեայ կեսարիոյ կողմը, առաջին դաւանողը եղաւ Քրիստոսի աստուածութեան յառաջ քան միւս առաքեալները։ Նաթանայել, Բարթողիմէոսի հրէական անունը—այս պարագան յիշատակուած է Աւետարանին մէջ. մեր Եկեղեցին Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչը կը ճանչնայ Բ. Լուսաւորիչ, յայտնելով նաեւ թէ իր առաքելականութիւնը հիմնուած ու աւանդուած է Թադէոսէն եւ Բարթողիմէոսէն։ Միայն Թադէոսով եւ Բարթողիմէոսով եւ Լուսաւորիչով պարծիլ չէ բաւական, այլ պէտք է անոնց ընթացքին հետեւիլ»։

Ն. Ամենապատուութիւնը պատարագէն յետոյ Թաղ. Խորհրդարանին դրանը առջեւ բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին համար, Որուն հովանիին ներքեւ Հայ ազգը կը պահէ իր եկեղեցին, լեզուն, աւանդութիւնը եւ գոյութիւնը։ Ապա Թաղ. Խորհրդոյ անդամներէն Բէօմիւրճեան էֆ.ի կողմէ հրաւիրուելով, նախագահեց անոր տանը մէջ սարքուած ճաշի մը, որուն մասնակցեցան նաեւ վարդապետներ, քահանաներ, Թաղ. Խորհրդոյ անդամներ եւն.։ Ճաշի միջոցին ֆօգրաֆի մը մէջ Ս. Պատրիարք Հայրը յիշատակեր է թէ 25 տարիէ ի վեր 1700ի մօտ քարոզներ խօսած է Հայ. Եկեղեցւոյ բեմերուն վրայ։

—Պատր. Փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ եպիսկ. Ճէվահիրճեան, ի դիմաց Ս. Պատրիարք Հօր, այսօր, ռուսական դեսպանատունը գնաց, շնորհաւորելու համար Ռուսիոյ Նիքօլա Բ. կայսեր անուան տօնախմբութիւնը։

—Ս. Պատրիարք Հայրը շաբաթ օր գործակատար Միւնեան Արիս էֆ.ի հետ Կայս. Պալատ գնաց։

—Նախկին Պատրիարքական Տեղապահ Տ. Բարթողիմէոս Արքեպ.ի անուան տօնախմբութեան առթիւ, բազմաթիւ եկեղեցական ու աշխարհական ծանօթ անձնաւորութիւններ շնորհաւորական այցելութիւն տուին շաբաթ օր, Ն. Սրբազնութեան։ Տ. Օրմանեան Ս. Պատրիարքը յատուկ այցագիրով մը շնորհաւորած է Ն. Սրբազնութիւնը։

—Իզմիրի Նորընտիր Առաջնորդ Տ. Եղիշէ եպիսկ. Դուրեան շաբաթ օր, իրիկուան դէմ հասեր է Իզմիր Էֆուպօր շոգենաւով եւ պատշաճապէս ընդունուեր է տեղւոյն Պատր. Փոխանորդ Տ. Դանիէլ Ծ. Վրդ.ի եւ Վարչութեան անդամներուն կողմէ։ Ն. Սրբազնութիւնը ուղղակի եկեղեցի առաջնորդուեր է, ժողովրդեան խանդավառ արտայայտութիւններուն մէջէն, ու բարեմաղթութիւններ ըրեր է Վեհ. Սուլթանին կենաց եւ թագաւորութեան համար։ Առաջնորդ Սրբազանը յետոյ Վարչութեան եւ Տեղւոյն Խորհրդոյ անդամներու ինչպէս նաեւ բազմաթիւ համակիրներու բարի գալստեան այցելութիւնները ընդուներ է Առաջնորդարանին մէջ, ուր բանախօսութիւններ արտասանուեր են Վարչութեան եւ Ուսումն. Խորհուրդին կողմէ։

—Բէյլէրպէյի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ քահանայ Տ. Հմայեակ Մանիկեան իր մահկանացուն կնքած ըլլալով, թաղման հանդէսը կատարուեր է Մխոլլէճի Տ. Եղնիկ քհնյ.ի նախագահութեամբ, եւ հանգուցեալ քահանային մարմինը ամփոփուեր է եկեղեցւոյ շրջափակին մէջ գտնուած քահանայից դամբարանին մէջ։

ՍԵՒ ԹԷ ԳՈՒՆԱՒՈՐ ՇՈՒՐՋԱՌ

Իզմիրի Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյն Հոգաբարձութիւնը, կը լսենք թէ, սեւ շուրջառներ շինել կուտայ քահանաներուն համար, որպէս զի յուղարկաւորութեանց պահուն գործածուին։ Առաջ գունաւոր շուրջառներ կը կրէին անոնք յուղարկաւորութեանց պահուն։ Ինչպէս յայտնի է, Պոլսոյ մէջ, քահանաները սեւ փարաջայ կը կրեն նմանօրինակ պարագաներու մէջ, եւ միայն եպիսկոպոսներն ու վարդապետներն են որ շուրջառ կ'առնեն իրենց վրայ, առանց նկատողութեան առնելու գոյնին տեսակը։ Հայ. Եկեղեցին մասնաւոր օրէնք մը չունի որ շուրջառները անպատճառ սեւ ըլլան մեռելական արարողութեանց պահուն։ Բոլոր Հայ բարձրաստիճան եկեղեցականները, մ'եր ալ որ գտնուած են, միշտ գունաւոր շուրջառներ առած են իրենց վրայ, եւ երբե՛ք դիտողութիւն մը չէ լսուած այդ մասին հոգեւոր վերին իշխանութեան կողմէ։ Արդէն քրիստոնեայ միւս եկեղեցիներն ալ խտիր չեն դներ այդ մասին գոյնի տեսակին, թէեւ ատոնցմէ ոմանց սովորութիւն եղած է որ քահանաները միայն սեւ փարաջայ կրեն եւ վարդապետներն ու եպիսկոպոսները՝ շուրջառ։ Ըստ այս վերջիններուն ներելի է որ գունաւոր շուրջառ կրեն, պատճառ մը չէ որ քահանաները անպատճառ անոր սեւը կրեն, քահանայ ըլլալնուն համար։ Իզմիրի Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյն Հոգաբարձութեան սեւ շուրջառներ պատրաստել տալու գործը այնքան բանաւոր հիմ մը չունի, քանի որ սուգ, կարելի էր անոնց սեւ փարաջաներ շինել տալ, ինչպէս է Պոլսոյ մէջ, եւ կամ գունաւոր շուրջառներ կրել ալ նորէն։ Շուրջառին գոյնէն բան մը չելլեր, սեւ է եղեր, գունաւոր է եղեր, խնդիրը այն է որ զայն կրողները զայն արժանան։

ԿԻՐՏԷՆԵԱՆ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Շաբաթ գիշեր ժամը չորսն է։ Բէրայի հարուստ եւ բարձր դասակարգի բազմութիւն մը,—գրեթէ բոլորովին հայ,—հետզհետէ կը ստուարանայ Ունիօն Ֆրանսէզի նեղ սրահին մէջ։ Հաճոյքի ժամանց մը բոլորելէ աւելի, հոգեկան պէտք մը գոհացնելու, իրական արժանիքի պերճ ցուցադրում մը գնահատելու գիտակցութիւնովը եկած ըլլալ կը թուին ամէնքն ալ։

Հասարակութեան ներդաշնակութիւնը ամբողջացնող տիկիններն ու օրիորդները, հազիւ վայրկեան մը կ'ունենան իրարու հետ մրցելու՝ իրենց գեղեցկութեամբ եւ արդուզարդով։

Ու բոլոր հանդիսականները,—երկու հարիւր հոգիէն աւելի,—ոտքի կ'ելլեն յարգանօք, ունկնդրելու համար Համիտէ Քայլերգը, որ նուագահանդէսին բացումը կ'ընէ, դաշնակի, ջութակի եւ երգի համանուագ երաժշտութեամբ։

Դաշնակը կ'ածէր Գ. Ժորժ Ուկնասեան, երիտասարդ դաշնակահարը, որ իր ուսումը Իտալիոյ մէջ առած, երկու տարիէ ի վեր յաջողապէս ի գործ կը դնէ զայն, եւ ուսուցողներէ փայլուն ապագայ մը կը խոստանայ։ Ջութակ, Գ. Հայկ Կիւրէնեան, իր տաղանդ երիտասարդի թարմ ծլարձակումին մէջ, ազնիւ ու համեստ լրջութիւնով մը կուգայ բեմ, նուագելու համար Հէնտէլի Սօնաթը.—հանդարտ, անուշ եւ յուզիչ կտոր մը, որ, դարձեալ նոյն ծովու լայնք ու փափուկ ծածանումներով, առանց կասեցնելու յափշտակութիւնը, երազներու աշխարհը կը փախցնէ քեզ։ Այսպէս, նուագը կը շարունակուի, հետզհետէ անրջօտ, հեշտագին յուզիչ, շեշտուած խաղերով, մինչեւ դաշնակը, Սէլվէլիի մանուներուն տակ գալարուող լեցուն տաղանդութեամբ մը, աւելի ապառնի կը դարձնէ ազդեցութիւնը այդ եղանակը, որ, անուշ-անուշ կը դիմէ դէպի մրափուն փափկութիւնը։

Տենդոտ, աւելի՛ սրտոտ պօէմ մը Նորէն, ու, մերթ թեւ, մերթ գոռ եւ երբեմն սուր կը շարունակուի, կը կրկնուի ան, ու կը վերջանայ այնքան խոր տպաւորութեամբ մը, որ, հեռուներէն, հեռուներէն վերադարձող էակներու իրական յափշտակումին գիտակցութիւնը կ'ունենաս։

Ծեծդոյական ծափեր, որոնց շնորհակալութիւն կը յայտնէ Կիւրէնեան համեստ խոնարհութիւնով մը։

Բեմ կուգայ Նուագահանդէսին ձայնական մասին ներկայացուցիչը, Օր. Սիմոնիդէս, որ իրարու ետեւէ կ'երգէ Կօտարի Պէռսէօզը եւ Շամինատի Սի Ժ'էթէ Ժարտինիէն, արուեստին լիապէս տիրացած յաջողութեամբ մը։

Արուեստագիտուհիին ձայնական լարերը, հագագը, լեզուն ու շրթունքները ձայներու տաղդ, թեւ ու թրթռուն բանաւ խաղերը կ'ընեն յղփութիւն այնքա՛ն լեցուն ու խօսուն, որ հոգիի ծորումներու մը կը մօտին կարծես։

Վերջին կտորը մանաւանդ, մեղմանուշ դաշնակութեամբ մը սկսուած, փրփրուն խինդառատութիւնով մը կը մարէր ժպտուն ի վեր. Օր. Սիմոնիդէսի դէմքին ու կուրծքին ամբողջ այն շառագունումը, որ, գլուխն ու լանջքը զարդարող վարդերուն ու շղթայական հետ՝ համակ վարդագունութեան երանգ մը կ'ամբողջացնէ, գլուխը սեւ խոպոպներուն եւ մինչեւ արմունկը ձգուած ճերմակ ձեռնոցներուն վայելչութեամբը շնորհալիացած։

Ի՛նչ եայբ, ամբողջ բարձրութեան մը կը առնեն այս երգը, տաղանդի շնորհով մը վերջանալու համար։

Կիւրէնեան, կամաց կամաց զերծանցնելով իրմէ սպառուած յոգնութիւնը, ճարպիկ հրաշալի շարժուածքներով, ջութակին վրայ կը լացնէ առաջին նուագածունին ամէնէն գեղեցիկ կտորը,—Կոլամոռեի Առիան,— որ, կարէ մը, պայքար մըն է կարծես՝ իր ու արուեստագէտին միջեւ անոյք պայքար մը, աւելի յաղթական դուրս գալու համար, ձեռք, մարմին, գլուխ այնքա՛ն վարժ, այնքան քաջ շարժումներ ու ճկունութիւններ կ'ունենան Կիւրէնեանի։ Պահ մը, մեղեդին ուլէջի մը պէս կը խայտայ ան դէպի հեռուն, ու յանկարծ խուլթի մը կը վերածուի կարծես, կը փչուի, ու մրափող փափուկի հանդարտութիւնով մը աղերսագին, կը հառաչէ դիմացինէն, կը հասնի իր նպատակին, ու կը խաղղի. երբ թէ մայր մը ըլլար ան, որ իր պաղատանքովը կը յաղթէ մահուան ձեռքէն խլել իր մէ՛կ հատիկ զաւակը։

Տվօռաքի Հիւմոռէսքն ալ, նոյն կէտակիտաւն, յետոյ աղմկոտ, յետոյ նորէ՛ն համակուած, կոթիլ կոթիլ լացող կտոր մը, որ երթալով աւելի, յուզուող թրթռուութիւն մը կ'առնէ ու կը վերջանայ՝ ին փ՛ն ծանր, նորէ՛ն համբուրած խաղերու մրափողով, նուագուեցաւ երազայնութեամբ մը։

Կրկին ծափահարութիւնով, առաջին մասը կը լրանայ։ Կէս ժամ դադար։

Ու երկրորդ նուագաժամը կը սկսի Պէթհովէնի Սօնաթովը։ Նոյն դաշնակի քանի մը անուշ խաղեր, որոնց մերթ ընդ մերթ ընդմիջելով ջութակը, թ'ոգ կուտան որ, յուզմունքով լեցուն աղերսանք մը կոծէ ան, գրաւիչ ու սարսռուն։

Դարձեալ Օր. Սիմոնիդէսն է որ բեմ կուգայ, հնչուն, չնչոտ, ձայնի հազարերանգ ելեւէջներով լեցուն երգածք մը տալու համար Թօսթիի Ռոմանսին, որ թեւ վերջաւորութիւն մը կ'ունենայ՝ դաշնակի բամբ խաղի մը հետ։

Ռոմանսին կը յաջորդէ ուրիշ երգ մը, ծրագիրէն դուրս ըլլալով։

Վիէնեաւսքիի Թառանթէլը, անունին յարմար թառանթէլլային արագ ու ճկուն շարժութիւնով մը կենդանութիւն կ'առնէ Կիւրէնեանի ջութակէն, ու ճըռալով, անօրինակ ձայներու իրերայաջորդ, մեքենայական արագութեամբ մը դաշնակութեանց արուեստին գեղեցիկ մէկ արտայայտութիւնը կը հանդիսանայ։

Բայց ամէնէն զմայլելին ու չքնաղ ալ կտորը, որ Կիւրէնեանի տաղանդին պայծառ ճառագայթմամբ կը ցոլացընէ, Սառազաթէ Զիկայնէրվայզընն է, ապշեցուցիչ. Կրքոտ եղանակ մը, ճըպռոտ աննմանելի ելեւէջներ, դողդղջիւններ, չնչին զարկեր ու հարուածներ՝ սքանչելի կատարելութեամբ մը կը հասցնեն նուա՛գն ալ, նուագողն ալ, որ, թեւ, բայց հիանալիօրէ՛ն թեւ վերջաւորութիւնով մը ծայր կուտայ շնդառալից ծափերուն։

Արուեստագէտին շնորհակալութիւնը, հիացումի այդ բուռն արտայայտութիւնն հանդէպ, յաւելուածական կտորի մը նըւագումը կ'ըլլայ։

Պրն. Հայկ Կիւրէնեան հայ տաղանդ մը ըլլա՛լ չէ թէ կը խոստանայ,—ինչպէս սովորութիւն է ըսել մինչ՝ ուրիշներու համար ալ,— այլ՛ է՛ արդէն, հասկցուած ու գնահատուած ինչպէս օտարներէն, անանկ ալ համայնքէն։

ՏԻԳՐԱՆ ԳԱՍԱՊԵԱՆ

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

(Շար. եւ վերջ)

Ճէրիտ զադէ Իսմայիլ էֆ. 2 ծրար քաղոթ, Շէյխմանօղլու 1 ծրար քաղոթ, Լեւոն Բոնիկեան 1 ծրար թաւ, Կարմիրեան Թերզեան 1 ծրար խաստ, Նաւսէ Գաբրիէլ 1 ծր. պասմա, Սթամպօլլեան Թէքէճեաններ 1 ծրար պասմա, Իսթէլեան եղբարք, 1 ծր. վէյլ, Տէլլալեան եղբարք 1 ծր. ֆիսթանցու (20 կտոր), Աբրահամեան եղբարք 1 ծր. վէյլ, Օտապաշեան Իւթիւճեան 2 ծր. պասմա, Գրիգոր Նրամեան 2 ծր. պասմա, Ժիլօ որդիք 1 ծր. բալինեօ, Պէրպէրեան 6 հատ զէնչակ, Ճիտէճեան 1 ծրար պաթիսթ, Գավաֆեան 1 ծր. պասմա, Կիւլէսէրեան եղբարք 4 ծրար քաղոթ, Բարթիկ Մնակեան 9 կտոր 137 կանգուն պասմա, Եօրկի Զիւմպիւլ օղլու 1 ծրար քաղոթ, Ճամաճեան 1 ծրար պասմա, Պէզազեան 25 հատ եազմա, Սէմէրճեան 1 ծրար ֆիսթանցու, Քէնդեան 1 ծրար չալոզ, Մինասեան 1 ծրար բազէն, Մանուկ Միքայէլեան 2 տոպ. թօղքենակ, Եղբարք Ալալէմճեան 5 տոպ. զէնտ ֆէս, Սթամպօլլեան եղբարք 10 ծրար ամէրիքան, Բաղտեան եղբարք 5 ծրար պասմա, Տիւրքէրեան Սիմոնօֆ 1 բոքէթ խըլէկէր պալապան, Յ. Գրաճեան որդիք 5 ծրար քաղոթ, 1 ծրար պասմա, Սէմէրճեան-Տօփալեան 1 ծրար կերպաս, Մկրեան 1 ծրար վէյլ, Տանիէլ Անճէլօ 1 ծրար չալոզ, 2 քաշ կտոր Սոթէն, Հ. եւ Ս. Սեթեան 100 խաւր գլխարկ, 100 քաթիոր գլխարկ։

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութիւն կը յայտնէ հետեւեալ սափրիչ արհեստաւորաց որոնք իրենց բարի սովորութեան համաձայն սոյն տարւոյ մէջ Հիւանդանոց այցելելով անձնուիրաբար ածիլած եւ սափրած են պառաւարկեալներն ու որբերը եւ որոնք են.

Թոփգաբուէն Գարեգին աղա Թօգաթլեան, Պաղչէգափուէն՝ Ներսէս աղա Յարութիւնեան եւ Սիմոն աղա Թոփճեան, Պոլի Փոչայէն՝ Արմենակ աղա, Բէրայէն՝ Գառնիկ աղա Յ. Քիլէճեան, Պօլաթէն՝ Գէորգ Թոփճեան, Դավուտփաշէն՝ Նիքօլայի Նաւլանտի եւ Աղաճան աղա, Մահմուտ Փաշայէն՝ Պետրոս աղա Յովհաննէսեան, Սամաթիայէն՝ Համբար աղա Հալէպլեան եւ Համբար աղա Յարութիւնեան։

Շնորհակալութիւն նաեւ ատամնաբոյժ Վ. Թաշճեան էֆ.ին, որ իր բարի սովորութեան համաձայն այս տարւոյ մէջ եւս այցելելով անձնուիրաբար դարմանած է պառաւարկելոց ակռաները։

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան
Ատենադպիր Վ. Ատենապետ
Գ. Խ. ԵՎՐԵՆԵԱՆ Տ. Ս. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Այսօրուան Հեռագիրներ

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 18 դեկտ. — Բարթ Արթուրի պաշարուածներու հրամանատար Շթէօսէլ զօրավարը Ռուսիոյ կայսեր ուղղած է սա հեռագիրը, որ Նոյեմ. 25էն մինչեւ դեկտ. 10 այդ տեղին շուրջը կատարուած զինուորական գործողութիւնները կ'ամփոփէ.—

«Նոյեմբեր 25. — Ճաբոնները Նոյեմբեր 20էն յարձակեցան հիւսիսային արեւելեան կողմի ամրոցներուն վրայ, բայց մեր ռումբերը զանոնք մղեցին եւ ցրուեցին զանոնք։ Նոյմ. 23ին նորէն յարձակեցան նոյն ամրոցներուն դէմ եւ նոյն իսկ մեր պատնէշներուն մէկ մասը գրաւելու վրայ էին, բայց մեր ու ճաբոն զինուորներուն միջեւ գիրկընդխառն կռիւ մը կատարուելով, սուիններու հարուածներէն պարտուեցան Ճաբոնները եւ երկու հազար հոգի կորսնցուցին։ Ճաբոնական ամրակայութեան հետեւանքով քաղաքին շէնքերուն մէկ մասը փլաւ. Նաւահանգիստն ալ վնասուեցաւ։

«Նոյ. 28.— Նոյեմ. 15էն 16ի գիշերը սկսած յարձակումները մեր ձախ թեւին դէմ, Բոլանկչանի մէջ եւ Սիւսքօեա բլուրին վրայ, բոլորովին ետ մղեցան, մեծ կորուստներ պատճառելով Ճաբոններուն։ Նոյեմ. 26ին Ճաբոնները ուժգին յարձակումներ կատարեցին մեր հիւսիսային արեւելեան ճակատին եւ յառաջացեալ պատնէշներուն դէմ. այդ միջոցին արեւմտեան ճակատամարտը սկսաւ։ Նոյեմ. 27ի գիշեր, մեր դիւցազնները ետ մղեցին թշնամին ու նահանջեց մեռելներ թողելով պատնէշներու դաշտին վրայ։

«Դեկտ. 2.— Նոյեմ. 20ին Ճաբոններուն կողմէ սկսուած յարձակումը (արեւելեան հիւսիսային ամրոցներուն դէմ) այս գիշեր միայն կարելի եղաւ վերջնականապէս ետ մղել։ Պէտք է վեր առնել մեր դիւցազն զինուորներուն արիութիւնը, որոնք մեր ճաբոնական յարձակումներէն եւ ոչ մէկը այդքան ուժգին չէր եղած։ Ճաբոնցի գերիներուն ըսածին նայելով, Թշնամին ամէնէն քիչը քսան հազար հոգի կորսնցուցեր է այդ ճակատամարտներուն մէջ։

«Դեկտ. 5.— Երէկ, Ճաբոնները սկսան յարձակիլ Վիսոքայա բլուրին դէմ եւ իրիկուան կողմ յաջողեցան գրաւել անոր գագաթը, որուն վրայ երկու ռէտուլվերբիւնոն հաստատեցին։ Մեր վիրաւորներուն մէջ կայ Զէրբինսքի զօրավարը։

«Դեկտ. 10.— Ամսոյս 6ին Ճաբոնները գրաւեցին Վիսոքայա բլուրը։ Զէրբինսքի զօրավարը մեռաւ առած վէրքերէն։»

ԹՈՔԻՕ.— Ռոյթեր կ'ըսէ.— Բարթ-Արթուրի պաշարող ճաբոնական բանակէն առնուած լուրերու նայելով ճաբոնական թորփիլանաւերը սաստ անգամ յաջողութեամբ զարկեր են ռուսական «Սեվասթոբոլ» զրահաւորը, որ մինչեւ ծովին յատակը խորտակուեր է. հետեւաբար անգործածելի է։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Մեծ ծովակալ Ալեքսիս մեծ դուքսին հրամանով ներում շնորհուեցաւ Քլատօ գնդապետին որ տասնհինգ օրուան բանտարկութեան դատապարտուած էր՝ Նովոյէ Վրեմիայի մէջ յօդուածներ հրատարակած ըլլալուն համար։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թայմզէն կը հեռագրեն թէ Ճաբոնի մէջ մեծ յուզում մը կայ Չէֆուի պաշտօնէութեանց դէմ՝ Պալթիքի ռուսական նաւատորմին պարէնաւորումը դիւրացուցած ըլլալնուն համար, եւ մասնաւորաբար Ֆրանսայի դէմ որ թոյլ տուած է այդ նաւատորմին մէկ մասին՝ [illegible] առնել [illegible]։

ԼՈՆՏՈՆ, 18 դեկտ.— Քէբթաունէն կը հեռագրեն թէ Պալթիքի ռուսական նաւատորմին պահեստներ փոխադրողները Սիմոնսթաուն ժամաներ են։

— Սէուլէն կը հեռագրեն թէ մեծ դժգոհութիւն կը տիրէ Քորէայի հիւսիսային կողմը։ Վիճակի պաշտօնեաներուն վրայ ճաբոնական հազար երկու հարիւր զինուորներ ուղարկուեցան։

— Թօքիօյէն կը հեռագրեն թէ Բարթ Արթուրի առջեւ գտնուող ճաբոնական հրամանատարը տեղեկագրած է թէ ռուսական «Սեվասթոբոլ» զրահաւորը պատերազմելու անկարող վիճակի մը մէջ կը գտնուի եւ անգործածելի է։

ԲԱՐԻԶ.— Պ. Մարսէլ Հապէր որ գերագոյն ատեանին կողմէ վտարման դատապարտուած էր, երէկ Բարիզ դարձաւ Սպանիայէն։ Իր ժամանումը բուռն խանդավառութիւններ առաջ բերաւ։

ՀՌՈՄ.— Իտալիոյ Խորհրդարանին նիստը մինչեւ յունուար 23 յետաձգուեցաւ։

ԲԱՐԻԶ 15 դեկտ.—203 մեթր բլուրէն կը նշմարուին քաղաքին եւ նաւահանգիստին բոլոր անկիւնները։ Բարթ-Արթուրի փողոցները գրեթէ ամայի են. հազիւ քանի մը զինուորներու պատիւը կը տեսնուի։ Շատ մը շէնքեր այրած են, եւ ամէնքն ալ ռումբերու կոյտ մը դարձած են։ Նաւահանգստին մէջ, ջուրին մակերեւոյթին վրայ կը տեսնուին միայն ընկղմած նաւերու կայմերն ու ծխնելոյզները։ Ճաբոնական մարտկոցները ճաբոնական նաւաշտեղները կը դառնան։ Ճաբոնները կը յառաջանան հիմա Ազատեան ծովին եզերքները։ Թայ-Եանկ-Շանի, Իէլ-Շանի եւ Ան-Թօզ-Շանի ամրոցներուն մասերը դիւրադիտելի են, բայց ամրոցները ուժեղ են եւ անոնց գրաւումը ծայրայեղօրէն դժուար է։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 4 Դեկտեմբեր

Օսմ. Թօնսոլիտէ Միացեալ	Օ. Օ.	94	21
Ամէնէն բարձր գին	»	94	35
Ամէնէն վար գին	»	94	19
Բուժէյի երկաթուղի գոզ.	Ֆր.	124	37
Ամէնէն բարձր գին	»	125	75
Ամէնէն վար գին	»	124	57

ԲԱՑՈՒՄ 6 Դեկտեմբեր

Օսմ. Թօնսոլիտէ Միացեալ	Փ. Փ.	94	23
Բուժէյի երկաթուղի	Ֆր.	124	75
Շիրքէթի Խայրիյէ		90	—
Ցեմենթ		—	—
Ռէժի		15	20
Օսմ. Պանքա		—	—
Թունեական պանքա		441	—
Տէրքօզ		249	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	12
Թրամուայ բաժնեթուղթ		6	20
» ժուիսանս		3	10
» պարտաթուղթ		494	—
Քարաքէօյ Փ. Փօլսոյ		519	—
Թրամուայ		107	—
Շիրքէթի Խայրիյէ Ա		292	50
» » » Բ		266	10
Լավրիոն		57	—
Անատօլի երկաթուղի բաժնեթուղթ		13	37
» պարտաթուղթ		538	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղր.	—	—
» » » չէք	»	109	37
Բարիզ » »	Ֆր.	22	86 ¼
» » » չէք		—	—
Պէրլին անտաժեւ չէք	մարք	18	47
Վիէննա չէք	Քրօն.	21	82

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղր.	87	18
Անգլիական ոսկի	»	110	—
Բօլ Էմբէրիալ	»	89	20
Ֆրիտրիկ	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	—
Մէճիտիէ		—	—
Ռուպլի Օսմանեան	Օ. Օ.	6	58

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 17 Դեկտեմբեր

Անգլիական Թօնսոլիտ		88	37
Միացեալ պարտք	դրամ.	86	25
	գոզ.	86	—
Օսմանեան Պանքա		18	5
Օսմանեան 1888-1889		98	—
Հելլենական 5 %		47	75
» Մօնոբօլ		45	25
Պուլկարական 1892		96	10
Եգիպտ. ունիֆիէ		104	10
Ճաբոնական %		76	12
Թրանսվալ		4	25
Չարթըրտ		2	31
Փորթուգալական		25	32 ½

ԲԱՐԻԶ, 17 Դեկտեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		97	32
Միացեալ պարտաթուղթ	դրամ. Ղր.	87	40
	գոզ.	87	55
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	591	—
Ցեմենթ	»	—	—
Բուժէյի երկաթուղի	»	126	75
Օսմ. Քարածուխ	»	475	—
Օսմ. Ռէժի	»	354	—
Բրազիլեան Թիլը 4 %	»	509	—
Քրէտի Լիօնէ գուբոն կտրած	»	1158	—
Իտալական Ռանթ	»	105	10
Սպանական արտաքին	»	89	93
Աւստրիական	»	101	15
Թրանսվալ	»	108	50
Ռուսական 4 %, 1901	»	90	—
Չէք Լօնտոնի վրայ	»	24	155
Դրամական		—	—

ՎԻԷՆՆԱ, 17 Դեկտեմբեր

Չէք Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	40
Բուժէյի երկաթուղի	»	131	75
Օսմ. Ռէժի		—	—

ՊԵՐԼԻՆ, 17 Դեկտեմբեր

Միացեալ պարտաթուղթ	Ֆր.	85	—
Բուժէյի երկաթուղի	»	128	—
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	103	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամ.	»	20	215

ՊՐԻՒՍԷԼ. 17 Դեկտեմբեր

Միացեալ պարտք		86	75
Բուժէյի երկաթուղի		126	25

ԼԱ ՍԷԶՕՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՄԵՏԱՔՍԵՂԷՆ, ԲՐԴԵՂԷՆ
ԵՒ
ԲԱՄՊԱԿԵՂԷՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ
Բէրա, Մեծ-Փողոց, բառատ Բաճառան
թիւ 7, Մեթրիկ պաճճայէն ետք

Այս կարեւոր վաճառատունը կը յանձնարարէ ընտանիքներուն [illegible] 1. Լա Սէզօնի վաճառատունը Բէրայի մեծ փողոցին վրայ հաստատուած ըլլալով, 3-400 օսմ. ոսկի վարձք վճարելու պարտաւոր չէ։ 2. Լա Սէզօն վաճառատունին կարելի կը գնէ իր բոլոր վաճառքները, [illegible] 3. Լա Սէզօնի [illegible] 4. Պաշտօնէութիւնը [illegible] 5. Պաշտօնէութիւնը [illegible]

Ահա ինչու համար Լա Սէզօն վաճառատունը [illegible]
19-26
57

ՊԱՂՏԱՏ ՕԹԵԼԻ
ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՕԹԵԼԻՆ
Եսկի Զապթիէ ճատտէսի
Նոր շինուած գեղակերտ շէնքին մէջ

Դէպի Պոլիս եկող գաւառացի [illegible] Այս է ՊԱՂՏԱՏ ՕԹԵԼԻՆ, [illegible] ՆՇԱՆԱՒՈՐ [illegible] ՄՕՏԻԿԻՆ [illegible]
Գին մէկ անկողնոյ [illegible] 10 ղրշ. Բ. կարգի 5 ղրուշ.

Ցանկը էֆ. [illegible] 5—10

ՃԱԽՈՒ ԱՊՐԱՆՔ

[illegible] Թօմա Վուլլինօ [illegible] 162 թիւ [illegible] 6/19 դեկտեմբեր, [illegible] 162 թիւ [illegible] 17/30 դեկտեմբերին սկսեալ։
5—10 ԹՕՄԱ ՎՈՒԼԼԻՆՕ

3500 ՔՈՒՐՈՒՇ
ՀԱՐԻՒՐՈՒՆ ՅԻՍՈՒՆ ԶԵՂՉ
ՎԱՃԱՌՈՒՄ ՏԱՄՆՀԻՆԳ ՕՐՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ

[illegible] 30 [illegible] 3500 [illegible]
60 12—25

ԻԼԱՆ
(Խաճիկեն Խաստի Շանաճէ)

[illegible] 100ամ 3 [illegible]
Թիւ 2 [illegible] 320 2—3

ՕՍՄ· ԿԱՅՍ· ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
10,000,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՎ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Ղալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Եէնի ճամի
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Բերա, Շիտակ ճամբան Թ. 347

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Ատալիա, Ատանա, Այտըն, Աֆիոն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղեքսանդրիա, Էտիրնէ, Էնկիւրի, Պաղտատ, Պէյրութ, Պրուսա, Գաստէմունի, Դամասկոս, Գոնիա, Լառնագա, Գահիրէ, Մերսին, Միտիլլի, Ուշաք, Փորդ-Սայիտ, Սելանիկ, Սամսոն, Սըվազ, Իզմիր, Տրապիզոն։

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուի (գոնթ-գուրան) փոխատուութիւն կ'ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (պոլիցա) պահեստ առնելով։

Փոխանակագիրներ կը զեղչէ։ Թուրքիոյ եւ օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ ու հեռագրական օրինակներ կուտայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժեքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կտրօններ եւ փոխանակագիրներ կը գանձէ, տակարանական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ։

Օսմ. Պանքան հետեւեալ պայմաններով եւ տոկոսներով դրամ պահեստի կ'ընդունի.—

2 տարի պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 100ին 3 ու կէս առ կը կուտայ. մէկ տարի պայմանաժամով պահեստի համար՝ տարեկան 100ին երեք։ 6 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 2 առ հարիւր, 3 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 1½ առ հարիւր։

Պոլսոյ գործակալութիւնը վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները կը ստանձնէ, եւ նաեւ զատ ապրանքներու վրայ փոխատուութիւններ կ'ընէ եւ գոնսինեասիոնով եւ ազատ տէբոզիթոյով ապրանքներ աւանդ կ'ընդունի։

Բերայի մասնաճիւղը նմանապէս կը կատարէ Պանքային վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները (բացի ապրանքներու վրայ կատարուածներէն), եւ անմիջապէս յանձնելու պայմանաւ կը գնէ եւ կը ծախէ զանազան վիճակահանութեանց արժեթուղթեր, ինչպէս Վիլ տը Բարիի, Րումէլիի երկաթուղեաց, Հելլենական կամ Բանամայի վիճակահանութեան արժեթուղթեր եւլն. եւլն.։ Պոլսոյ գործակալութիւնը եւ Բերայի մասնաճիւղը կը ծախեն նաեւ Րումէլի Երկաթուղեաց արժեթուղթերու բրօմէսները եւ Օսմ. Պանքային Թուրքիոյ մէջ հաստատուած միւս բոլոր գործակալութիւններուն նման կ'ընդունին տարեկան 2% տոկոսով մինչեւ 10ը օսմ. ոսկի, ընթացիկ հաշիւ բանալով։

Օսմ. Պանքան 3½% ֆրանսական եւ 3% գերմանական Ռանթերու փոխարէն գումարներ փոխ կու տայ, պզտիկ ընթացիկ հաշիւի դրութեամբ. յիշեալ Ռանթերը՝ պահեստի դրուած արժեթուղթերու յատուկ տուփին մէջ կը պահուին։ Պահեստի դրուածներու քանակին աւելնալուն համեմատութեամբ, եղած փոխատուութիւնն ալ հետզհետէ կ'աւելնայ։

COMP RUSS

Navigation a Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Դեկտեմբեր

Գշ. 7/20 Սեվաստաբոլ ժամը 10ին առտուն
Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Փիռէ, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Փոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն։
Եշ. 9/22 Օտեսա ժամը 10ին առտուն։
Շբ. 11/24 Մէթէլիւս, Իզմիր, Փիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին առտուն։
13 Օտեսա ժամը 2ին իրիկուն։ 19—50

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 Օգոստ. 2/14 եւ 1310 Սեֆեր 20 թուակիր Ֆերմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Գարաքէօյ, Եէնի խան եւ կամ հետեւեալ հասցէներուն.—

Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս Մ. Մ. Ի. Սաաօֆ եւ Ռօտիգի, Շէյխ իւլ Իսլամ խան, Պահճէ գաբու Թիւ 10
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անճէլիտէս, կայարանի հրապարակ.
Գատըգիւղ, Քեամիլ էֆ., չուկայի հրապարակ.
Գատըգիւղ, Մ. Ա. Անդիբա, Մօտա ճատտէսի.
Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարչի.
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրժանց, Թիւ 12 Թիւնէլ խան.
Ղալաթիա, Մ. Էդիէն Քրէմլզի, Թէվէքքէլ խան.
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց.
Շիշլի, Մ. Է. Ռօսէ, Պէօյիւքտէրէ ճատտէսի, Թիւ 137.
Մեծ Կղզի, Րէսուլ էֆ.
Բ. Սոմմարիվա, Բէնտլիք։
Պոլիս Ս. Միւնիր պէյ, Թէրոգզը խան, Թիւ 8 եւ 9, առաջին յարկ։

17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։ 14—50

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՑԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական եւ շքադրամ ստացած բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններու մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց Թիւ 343 եւ 343 կրկին։
) 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի ետեւ։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ Թիւ 2։
) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13։
Սկիւտար) Չարշը պօյը, Թիւ 120։

Դասերը եւ նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ օղլուի տունը։ 16 47—50

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Ժամանակացոյց կառախումբ. երթեւեկ.
1904 Նոյեմ 25 (Ն. Տ.) չորեքշ. օրէն սկսեալ
ԳՈՆԻԱ—ԷՐԷՅԼԻ—ՊՈՒԼԿՈՒՐԼՈՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ 662

Կայարան			Ապր. եւ Ճմբ. Առաւ.
Գոնիա		մեկ.	12 30
Գաշին խան			1 1
Չումրա			1 45
Արըգ Էօրէն			2 13
Մանասուն			2 42
Գարաման		ժմն. մկն.	3 13 3 28
Սիտրօվա			3 54
Այրանճը-Տէրպէնտ			4 44
Ալաճա			5 20
Էրէյլի		ժմն. մկն.	5 45 6 5
Պուլկուրլու	ժմն.	իրիկ.	6 20

ԴԱՐՁ 621

Կայարան			Ապր. եւ Ճմբ. Իրիկ.
Պուլկուրլու		մկն.	6 35
Էրէյլի		ժմն. մկն.	6 50 8 50
Ալաճա			9 17
Այրանճը-Տէրպէնտ			10 1
Սիտրօվա			10 43
Գարաման		ժմն. մկն.	11 7 11 22
Մանասուն			11 55
Արըգ Էօրէն			12 24
Չումրա			1 —
Գաշին խան			1 36
Գոնիա	ժմն.	իրիկ.	2 5

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԵՕՒՍՈՒՖԵԱՆ

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ բանողաց.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքթորիան	10500	Ֆլավիան	3500
Դէվոնեան	10500	Էմբրէզիան	3500
Ուինիֆրէտեան	10500	Արմէնեան	3000
Լանքաստրեան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արաբեան	3500
Բոսթոնեան	8000	Ձաքեան	2500
Կորինթեան	8000	Անատոլեան	2500
Գալոնեան	8000	Ալճէզիրեան	300
Սիբերիան	8000	Լէզբեան	300
Ջամայքեան	3700	Մինհօ	900
Վալոնեան	3700	Օբորդօ	800
Ֆլամենեան	3700	Լիսաոն	8
Սոլիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքը այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը տալ շոգենաւուն ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ Ղալաթիա, քարափին վրայ
12 35—50 Մաքսատան հին տեղը

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
[illegible] ամիսը երկու անգամ կը բանին
Լիվըրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոն
Այվըրնիա	18900	Սիլվանիա	559
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	484
Լուկանիա	12950	Վէրիա	3229
Քամբանիա	12950	Պավիա	294
Ուլթոնիա	8845	Թիւրիա	293
Ումբրիա	8128	Սերբիա	293
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	255
[illegible]	7392	Ալէփփօ	218
[illegible]	7269	Թէսսալիա	16

Դիմել առ ՃՈԼԻ Ե ՍԻԿԸՐ
26—50 Joly et Seagor
Մէյմէնէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Գարա Մուսթաֆա փողոց։ 14

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՐԱՎԱՃԱՌՈՒԹԵԱՆ ԱՄԵՆԱՄԵԾ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ. 160,000 ՍՏՈՐԱԳՐՈՒՈՂ ԲԱԺԱՆՈՐԴ 1904 ՅՈՒՆՎ. 1ին

ՆՈՐ ԼԱՌՈՒՍ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

Համայնագիտական բառարան եօթը հատորէ բաղկացեալ (վեցը հրատարակուած)

Հետզհետէ արդի կեանքի պայմանները ամենուն համար անհրաժեշտ կը դարձնեն համայնագիտական լաւ բառագիրք մը։ Այդ պատճառաւ է որ հրաշալի յաջողութիւն մը գտած է ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՆՈՐ ԼԱՌՈՒՍԸ, որ իր տեսակին մէջ կատարելութիւն մըն է. վերջին աստիճանի կատարեալ, իբրաւէս արդի պահանջները գոհացնող, չորս հարիւր ընտրեալ աշխատակիցներու կողմէ խմբագրուած, առատօրէն պատկերազարդուած եւ գունաւոր քարտէսներ ու տախտակներ կը պարունակէ։ Այս հիանալի բառագիրքը գերընտիր է մինչեւ հիմա Ֆրանսայի եւ ուրիշ երկիրներու մէջ հրատարակուած նմանօրինակ գործերէն։ Մինչեւ հիմա հրատարակուած վեց հատորները միայն կը պարունակեն 175,000է աւելի յօդուած, 36,000 պատկեր, 67 գունաւոր տախտակ եւ 360է աւելի սեւ եւ ուրիշ գոյներով քարտէսներ։ Այս մէկ քանի թիւերէն կարելի է դատել այն մեծ ծառայութիւնը՝ զոր կարելի է սպասել այսպիսի գործէ մը։ ԼԱՌՈՒՍ գրավաճառանոցը, Բարիզ, Մոնբարնաս փողոց, Թիւ 17, խնդրողին՝ 16 երեսէ բաղկացեալ պրակ մը՝ երբ նմոյշ ձրի պիտի ղրկէ։

Ամբողջ գործին բաժանորդագրութեան համար հիմնական գինն է 200 ֆրանք՝ թղթակազմ, 235 ֆրանք՝ կազմուած, վճարում. 100 ֆրանք ստորագրուած ատեն, եւ միւսը՝ վեց ամիսէ վեց ամիս։

Կարելի է բաժանորդագրուիլ Լառուս գրավաճառանոցը, Բարիզ, Մոնբառնաս փողոց թիւ 17, նաեւ գլխաւոր գրավաճառանոցներուն մօտ։ Բաժանորդագրուողները կը ստանան հրատարակուած վեց փառաւոր հատորները. եօթներորդ եւ վերջինը պիտի հրատարակուի յառաջիկայ յուլիսին։
25 1—50

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոն
Ալպանօ	1069	Գոմօ	1497	Կոգօ	1411	Մալմօ	724	Ռոզարիօ	136
Ալէքթօ	3607	Գոնկօ	1906	Կրոտոնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ջիբօ	1735
Արիոսթօ	2277	Ֆէրօ	4311	Հիտալկօ	1581	Մօնտօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տոմինօ	987	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սորրենտօ	1203
Գորոնտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	3630	Մոդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1323
Պրաւօ	1076	Տրակօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Բրիւնօ	841	Տինամօ	514	Իտակօ	2354	Նէրօ	1033	Թորօ	3327
Բըֆֆալօ	4481	Էպրօ	2464	Իտահօ	5?40	Օթօ	4160	Թոլէտօ	1470
Ձէլրօ	1371	Էլտորատօ	1520	Ճունօ	1080	Օնէկա	4036	Թոքիօ	487
Գա իրօ	1337	Էրազօ	1841	Քէլսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	914	Քոլպինօ	1307	Բոլէրմօ	637	Վասքօ	1914
Դագօ	1694	Ֆինլանտօ	1828	Քովնօ	1700	Բոլօ	510	Վոլօ	1289
Զիբանկլա	2739	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րոմէօ	1229	Վոլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լիբանօ	2272	Րունօ	1663	Զէնօ	1351
Քլիօ	1697	Գալիլէօ	3063	Լիվոռնօ	1643	Րոլլօ	1613	Զէրօ	120
Կոնսուէլօ	4225	Կիթանօ	1243	Լորէնզօ	2191	Ռաւէնօ	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։
Քլարօ շոգենաւը, նաւապետ Պէլլինկ։

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուի։
Դալլշօ շոգենաւը, նաւապետ Թարն, ամսոյս 20ին։

Դիմել առ Գործակալ Ֆ. ՀԻՒՍ ԷՆՐԻՔՕՍ
Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 35—50

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՑԿԱԿԱՆ
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Դեկտ. 20ին Իմէրէթի, Ս. եզերքէն։
» 27ին Պիքին, Մարսիլիայէն։
» 26ին Հայնան, Անվէրսէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Դեկտ. 20ին Իմէրէթի, ուղ. Մարսիլիա։
» 28ին Պիքին, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում եւ Նովորոսիսք։

Ա կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիայ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիայ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ։
15 6—50 Թ. ՌԸԳՈՒԼ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1904 Նոյեմբեր 1 (Ն. Տ.) երեքշաբթի օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՈՆԵԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 224 խառն Առտու Ժ. Վ.		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 223 խառն Իրկն. Ժ. Վ.
12 —	մկն.	Էսկի-Շէհիր	ժմն.	3 —
12 42	»	Կէօքճէ Քըրըք	»	2 20
1 39	»	Սաբօնճը Բունար	»	1 38
2 33	»	Ալայունթ	»	12 42
3 15	»	Չէքիւրլէր	»	11 53
4 10	»	Տէօյէր	»	11 5
4 39	»	Իհսանիյէ	»	10 20
5 3	»	Համամ	»	9 53
5 14	»	Կազլըկէօլ Համամ	»	9 44
6 1	»	Աֆիոն Գարա Հիսար	»	9 13
6 41	»	Պէօյիւք Չօպանլար	»	8 20
7 36	»	Չայ	»	7 33
8 21	»	Իսհագլու	»	6 40
8 45	»	[illegible]	»	6 15
9 16	»	Աք շէհիր	»	5 53
9 48	»	Ազարի բէօյ	»	5 13
10 30	»	Չավուշճը բէօյ	»	4 25
11 8	»	Իլկըն	»	4 3
11 55		Գատըն-Խանը	»	3 9
12 50		Սէրայ-Էօնի	»	2 27
1 22	»	Մէյդան	»	1 47
2 22	»	Բունար-Պաշը	»	12 42
3 —	ժմն.	Գոնիա	մկն.	12 —
իրկն.				առտ.

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 122 խառն Առտու Ժ. Վ.		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 121 խառն Իրկն. Ժ. Վ.
1 —	մկն.	Էսկի Շէհիր	ժմն.	11 —
1 44	»	Աղ Բունար	»	10 18
2 24	»	Ալփու Քէօյ	»	9 46
3 4	»	Պէյլիք Ախուր	»	8 58
4 9	»	Սարըքէօյ	»	8 1
4 58	»	Պիչէր	»	7 4
5 35	»	Սազիլէր	»	6 27
6 9	»	Պէյլիք Քէօփրիւ	»	6 —
7 3	»	Պօլաթլը	»	5 16
8 21	»	Մալը Քէօյ	»	3 49
9 15	»	Սինճան Քէօյ	»	2 47
10 —	ժմն.	Էնկիւրի	մկն.	2 —
իրկն.				առտ.

ԱԼԱՅՈՒՆՏԷՆ ՔԻՕԹԱՀԻԱ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 322 խառն Առտու Ժ. Վ.	ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 324 խառն Իրկն. Ժ. Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 321 խառն Առտու Ժ. Վ.	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 323 խառն Իրկն. Ժ. Վ.
2 35	12 45	մկն. Ալայունտ ժմն.	2 —	12 5
2 55	1 5	ժմն. Քիօթահիա մկն.	1 40	11 4

ՀԱՄԻՏԻԷ—ԱՏԱ-ՊԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 421 խառն Առտու Ժ. Վ.	ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 423 խառն Իրկն. Ժ. Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Թ. 424 խառն [illegible] Ժ. Վ.	ԴԱՐՁ Թ. 422 [illegible] Ժ. Վ.
5 17	6 47	մկն. Ատա-Պազար ժմն.	6 23	[illegible] 53
5 35	7 5	ժմն. Համիտիէ մկն.	6 5	7 35

"ԱՐԵՒԵԼՔ"Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (211)

ԲԻԷՐ ՏԸ ՔՈՒՐՍԷԼ

Բարիզի Գործաւորուհիները

ՄԵԾ ՈՒ ԱՆՏԻՊ ՎԷՊ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

Է.

ՍԻՐՈՅ ՀԱՄԱՐ

Դքսուհին, միշտ վրդովուած, առանձին թողուց ամուսինը ու Ֆիլիբը։

—Ի՞նչ է ձեր կարծիքը, սիրելի Լանժվիլ. հարցուց դուքսը... Հիմա որ խնդրոյն տեղեակ էք, կրնանք աւելի ազատօրէն խօսիլ իրարու հետ քան թէ դքսուհիին առջեւ... Դուք ձեր կնոջ հետ միակ բարեկամներն էք որ մեր ցաւալի գաղտնիքին տեղեակ էք, քանի որ մասնակցութիւն ունեցաք անոր, երեւան հանելով անհետացած աղջիկը... Հետեւաբար կրնաք ձեր կարծիքը յայտնել այդ մասին... Թերեւս ինէ նուազ մտահոգութիւն պիտի ցուցնէք, դուք որ ձեր դատողութիւնը խանգարող սնամէջ պատճառներու հետ գործ չունիք։

—Բայց վրդովում կը պատճառէք ինծի, սիրելի Պարոն Ռուվրէյ, պատասխանեց Ֆիլիբ, այլայլած դէմքով։

—Արդէն կը նշանակէ թէ դուք ալ երկիւղի մէջ էք։

—Ի՞նչ երկիւղ...

—Չենք կրնար արդարապէս ճշդել... Տիկին տը Ռուվրէյ ալ չի կրնար այդ բանը ընել... Սակայն երկուքս ալ կը տառապինք... Պէտք է լուսաւորել այդ կացութեան մասին տիրող մթութիւնը... Ինչպէ՞ս ընելու է...

—Ես ալ ձեզի պէս միջոց մը կը փնտռեմ, պատասխանեց Լանժվիլ։

Դուքսը յարեց աւելի մեղմաձայն.

—Կ'ուզեմ ձեզի ըսել ինչ որ կը խորհիմ այդ մասին։

Ֆիլիբ սպասեց։ Իր խորունկ ու տխուր նայուածքը ձգեց Պ. տը Ռուվրէյի վրայ։

—Գիտէք թէ ի՞նչ միջոցի դիմեցի, կնոջս առողջութիւնը վերահաստատելու համար։ Տեսնելով որ կինս գերեզմանին ճամբան կը բռնէ, յուսահատութենէ մղուած, հնարք մը ի գործ դրի, այն է դիպուածաւ ազատած մէկ աղջիկս նետել խելայեղ կնոջս գիրկը, ըսելով թէ իր կորսնցուցած զաւակը գտած եմ։ Բարեկամս, անձկութեամբ կը խորհիմ թէ սա անհուսալի հարցման վրայ. «Ուրիշ մէկն ալ իմ հնարքիս դիմած չէ՞ միթէ։ Վերադարձուած աղջիկը Իվօ՞նն է։»

Հակառակ իր վստահելիք չըլլալուն, Պ. տը Լանժվիլ տժգունեցաւ։

—Օ՜հ, անկեղծութեան օրինակ մը կուտամ ձեզի, շարունակեց Ֆիլիբ... պէտք չէ որ ամենափոքր կասկած մը գոյութիւն ունենայ մեր միջեւ, որովհետեւ կրնայ ըլլալ որ անհաշտելի դժբախտութիւններ առաջ գան ատկէ... Ձեր կինը ի՞նչ չափ ունէր կորսուած զաւակը երեւան հանելուն մէջ...

—Ինծի ըսաւ թէ դիպուածը իր դէմ հանած էր զայն, երբ բնաւ չէր խորհէր անոր վրայ, միմիջեց Ֆիլիբ։

—Ի՞նչ անցած դարձած է Քլօթիլտի ու տիկին Լանժվիլի միջեւ, քանի որ այս վերջինը իր բարեկամուհին տեսնելու չի գար...

—Այն բաժանումը որ երկար ատենէ ի վեր զիս ալ կինս անձկացուցած է, բնաւ կանոնաւոր պայմանագրուած է անոնց միջեւ զանազան յարաբերութիւնները։

—Ֆիլիբ, ձեր կինը լքելու համար, ծանրակշիռ պատճառ մը գոյութիւն ունեցած ըլլալու է, որովհետեւ շատ լաւ կը ճանչնամ ձեր նկարագիրը... Օ՛հ, գաղտնիքը իմանալ չեմ ուզեր ձենէ, որովհետեւ իրաւունք չունիմ... բնաւ մտադիր չեմ արթնցնելու վէրք մը, որ թերեւս կ'արիւնի մինչեւ հիմա... Շատ դժբախտ եղած ըլլալս, գիտեմ յարգել թշուառ տառապանքները... Սակայն այդ բաժանումը առաջ եկաւ իրարու նկատմամբ գործուած թերացումներէ. դուք անանցմէ չէք, որոնք բնաւորութեան անյարմարութեան մը պատճառաւ կը բաժնուին իրարմէ... Ձեր միջեւ առամ մը չէ՞ պատահած միթէ։

Լանժվիլ ճակատին քրտինքը սրբեց։

Ռուվրէյ դուքսը, առանց սպասելու Ֆիլիբի պատասխանին, շարունակեց.

—Ասկէ բաւական ատեն առաջ, որ տակաւին թարմ տեսարանի մը հանդիպած եմ, որ անցաւ իմ եւ ձեր կնոջ միջեւ։ Տակաւին պահած եմ անոր տպաւորութիւնը եւ մարած չէ եղած ցարդ... Քլօթիլտ այն ինչ պատահած էր մօտէն, երբ տիկին տը Լանժվիլ այցելութեան եկաւ... Զինքը չարչրող զառանցանքին մէջ հիւանդը երեւակայական պարսաւներ ըրաւ Սիմոնի... Չեմ գիտեր... Սակայն բարձրագոչ ձայներէն ու բերնէ փախցուած բառերէն ինծի այնպէս թուեցաւ որ Քլօթիլտ իր ներկայութենէն կը վռնտէր ձեր կինը... Ինչո՞ւ համար այդ ծայրայեղ միջոցին կը դիմէր... Ինչո՞ւ համար այդ խզումը երկու բարեկամուհիներուն միջեւ...

Ֆիլիբ, որ հանդարտելու ատեն ունեցած էր, ընդհատ ձայնով մը պատասխանեց.

—Ես ալ ձենէ աւելի տեղեկութիւն չունիմ այդ մասին, բայց գալով իմ եւ կնոջս միջեւ առաջ եկած խզման, արդարեւ կրնամ ըսել թէ զօրաւոր պատճառներ դրդած են զայն... Այդ խզումէն յառաջ տիկին տը Լանժվիլ շատ զգայուն մտացածութեան եւ կոյր բարեկամութեան վայրկեանի մը մէջ ըրած բանին վրայ. ես ալ ներեցի իր սխալին։

—Լաւ ըրեր էք, յարեց դուքսը, աւելի հանդարտած։ Բարեկամս, այդ անցքերուն նկատմամբ հարցումներ պիտի ուղղեմ ձեզի, թէեւ իրաւունք չունենամ անոր գաղտնիքին թափանցելու... Բայց ինչ որ ինծի զարմանք կը պատճառէ, սա է թէ զուգադիպութիւն մը կայ ձեր հաշտութեան եւ Իվօնի վերադարձին միջեւ։

Ֆիլիբ յանկարծ գլուխը վեր առաւ, երբ մէկ դուքսին կասկած յայտնող վերջին խօսքերը նմանօրինակ զգացում մը կը յարուցանէին իր մէջ։

—Այն ատեն պէտք մտածում մը ինկաւ միտքս... Տիկին տը Լանժվիլ, իր նախկին կացութիւնը ձեռք ձգելու եւ ձեր յարգանքը շահելու համար նորէն, բարի գործ մը ըրած ըլլալը յայտարարած էր, ինչ որ չարիք մը կրնար թերեւս... Աւստիկ անկեղծ ենթադրութիւն մը, որ միշտ խղճիս վրայ ծանրացած էր... Եթէ երբեք կը սխալիմ, ներողութիւն կը խնդրեմ ձենէ եւ կնոջմէդ... Իր ամուսինն էք. պաշտպանեցէք զայն։

—Այսպէս, ձեր խօսքին նայելով՝ Սիմոնի խա՞ղ խաղացած է մեզի, պատասխանեց Լանժվիլ ապշութեամբ... Ըսել է, Իվօն ալ տեղեկութիւն ունի այս խնդրէն... Ո՛չ, ո՛չ։ Անհնարին բան պիտի ըլլար... Այսինքն անկարելի է։

Դուքսը պատասխանեց.

—Իրաւունք ունիք. ես ալ չեմ կրնար այդ գաղափարը ընդունիլ։

Լանժվիլ սարսուռ մը զգաց. իր յուսումը չկա՞յ մատնէր զինքը...

Պ. տը Ռուվրէյ յարեց.

—Այո՛, ո՛րքան կը խորհիմ այդ ենթադրութեան վրայ, այնքան աւելի կը զգամ անիրաւ եղած ըլլալս... Այդ առթիւ յուզուելու պատճառ չունիք. թէ՛ դքսուհիին եւ թէ ինծի համար անվիճելի է ձեր անկեղծութիւնը։

—Ի՞նչ փոյթ, պատասխանեց Ֆիլիբ, բոլոր ոյժերն ալ դարձուց իրեններուն... իմ կինս պիտի հարցափորձեմ, նմանօրինակ պարագայի մը մէջ՝ ո եւ է երկդիմութիւն գոյութիւն ունենալու չէ... Ճշգրիտ տեղեկութիւններու պէտք կայ... պիտի ջանամ քաղել զանոնք։

Քլօթիլտի ամուսինը կասկածեց զայն։

(Շարունակելի)